

VNF

2017

aviisi 2

VERENIGING NEDERLAND-FINLAND
ALANKOMAAT-SUOMI YHDISTYS

Inhoud

Van het bestuur	3
13 mei: Gezamenlijke lentetrip naar de Hortus Bulborum	6
Algemene ledenvergadering	10
Finland 100 jaar: VI. De periode 1978-1987: Verandering in de lucht	14
Carels tekening: Onze houtopslag	26
De Stichting Finoegristiek stelt zich voor.....	27
De Kantele	28
Eila Dubbelaar-Viinänen	34
Column: Buren	46
Diane Webster-Colman, een Engelse emigrante in Finland.....	50

2

Colofon

Jaargang 26 (2017), nummer 2

De Vereniging Nederland-Finland werd opgericht op 27 oktober 1923. Aviisi is het officiële magazine van de vereniging en verschijnt vijf keer per jaar. Leden van de vereniging ontvangen Aviisi gratis.

Redactie

Daniël Loos
Minna Rätty (Fins)
aviisi@vnf.nu

Corrector Fins

Mikaela Katro

Eindverantwoording

het bestuur

Vormgeving

Daniël Loos,
info@bureaucontrapunt.nl

Drukwerk

Via ASB drukwerk-
begeleiding

Opplage 550

ISSN 1566-8542

Kopij

Kopij voor de volgende Aviisi kan per e-mail voor 28 april 2017 aan de redactie gezonden worden: aviisi@vnf.nu.

Kopij graag als Word-document aanleveren.

Beelden graag los bijleveren, in de hoogst beschikbare kwaliteit. Veel of grote bestanden liefst via www.wetransfer.com

De verantwoordelijkheid voor de inhoud van artikelen in Aviisi die door derden geschreven zijn, ligt bij de betreffende auteurs. De redactie van Aviisi behoudt zich het recht voor artikelen in te korten of niet te plaatsen.

Bestuur Vereniging Nederland-Finland

Voorzitter

Marjo Kool, voorzitter@vnf.nu

Vice-voorzitter, PR

Daniël Loos, aviisi@vnf.nu

Secretaris, social media

Jussi Virtanen, socialmedia@vnf.nu

Penningmeester

Marco Blankestijn, penningmeester@vnf.nu

Webmaster

Willem Mulder, 98willemulder@gmail.com

Erelid

Ambassadeur van Finland, mevr. Katri Viinikka

Ledenadministratie & secretariaat

Gerard Rijezer, info@vnf.nu

Bankrekening vereniging

NL 39 ABNA 0549 2867 05 te Den Haag

Van het bestuur

Beste lezers,

In 2017 hebben we een markant jaar in de geschiedenis van Finland, namelijk de honderdste onafhankelijkheidsdag. In Finland is een uitgebreid programma Suomi Finland 100 gestart, met een eigen website, waar je alle daarbij horende evenementen kan vinden (suomifinland100.fi). De Vereniging Nederland-Finland heeft een initiatief genomen om in zijn eigen netwerk sommige schrijvers te vragen, om mee te werken aan een eigen boek m.b.t. de honderd jaren van Finland.

Behalve over de geschiedenis, kan je daar ook over de relaties tussen Nederland en Finland en tussen Rusland en Finland lezen en verder over de Zweeds sprekende minderheid, de positie en rol van vrouwen, de Nederlanders in Finland en over

de Finse kunst en cultuur. Het erelid van de Vereniging Nederland-Finland, ambassadeur Katri Viinikka, schrijft ook een hoofdstuk voor deze publicatie. De vrijwillige redactie en de vertalers van de teksten van Aviisi helpen ook deze keer hierbij. Wij zijn ook hierover bijzonder dankbaar, want zonder hun bijdrage zou dit allemaal niet mogelijk zijn. Dit jubileumboek hoort officieel bij het Suomi Finland 100-programma.

In Nederland is de stichting 'Finland 100 together in The Netherlands' opgericht. Deelnemers hiervan zijn de Finse Ambassade, de Finnish Dutch Chambre of Commerce, de Finse Zeemanskerk, het Fins Cultureel Instituut voor de Benelux en de Vereniging Nederland-Finland. Deze stichting gaat allerlei evenemen-

Marjo Kool

Johtokunnalta

Hyvät Alankomaat-Suomi Yhdistyksen jäsenet ja Aviisi lukijat,

Vuonna 2017 elämme Suomen historian suurta vuotta, itsenäisen Suomen 100-vuotis syntymäpäivää. Suomessa on Suomi Finland 100-ohjelmisivusto, missä ovat koottuna kaikki Suomi Finland 100-ohjelmistoon kuuluvat tapahtumat suomifinland100.fi.

Alankomaat-Suomi Yhdistyksen aloitteesta on pyydetty oman verkoston aktiivikirjoittajia osallistumaan yhdistyksen itsenäisen Suomen kymmentä vuosikymmentä koskevan Suomi 100 vuotta-kirjajulkaisun tekoon. Historiallisen osuuden lisäksi kirjaan sisältyy pääkappaleet Suomen ja Hollannin sekä Suomen ja Venäjän suhteista, Ruot-

sia puhuvasta vähemmistöstä, naisen asemasta ja roolista, hollantilaisista Suomessa ja suomalaisesta taiteesta ja kulttuurista. Alankomaat-Suomi Yhdistyksen kunniajäsen, suurlähettiläs Katri Viinikka kirjoittaa myös oman artikkelinsa kirjaan. Aviisi-julkaisun vapaaehtoistoimitus auttaa tekstien käännös- sekä kirjan taitotöissä. Kaikille vapaaehtoisauttajille suuri kiitos, ilman teitä tämä ei olisi mahdollista toteuttaa.

Suomi 100 vuotta-kirja kuuluu osaksi virallista Suomi Finland 100-ohjelmaa. Hollannissa on pantu koolle neljän toimikunnan; Suomen Suurlähetystön, Suomi Hollanti Kauppakamarin, Rotterdamin Merimieskirkon, Suomen Benelux-Instituutin ja Alankomaat-Suomi Yhdistyksen nimis-

ten i.v.m. 100-jarig bestaan van Finland organiseren. Bij het officiële programma staat nu het planten van een Fins berkenbos, de ontwikkeling van de Suomi 100-tulp en vele andere interessante evenementen. Je kan de ontwikkelingen volgen bij www.facebook.com/Finland100together/. De stichting heeft ook een eigen website waar je over alle komende evenementen in Nederland kan lezen: www.finland100.nl.

Behalve dit kan je het ook bij de evenementen in Aviisi lezen.

Wij willen iedereen graag uitnodigen om kennis van het programma te nemen en misschien dit jaar wat vaker mee te doen aan de evenementen.

De Vereniging Nederland-Finland heeft natuurlijk ook haar eigen programma, waarvan de eerste dit jaar de algemene ledenvergadering van 12 maart was. Daar kregen wij ook een lezing over de Finse kunst en identiteit rond 1900. Op 13 mei

is een lenteuitstapje gepland naar de Hortus Bulborum, waar je kennis kan maken met ruim 4000 historische bloembollen en de geschiedenis van de tulp. Na de zomervakantie hebben wij inmiddels als traditie het kreeftenfeest 9 september en als laatste – maar niet het minste de viering van de 100^e onafhankelijkheidsdag 9 december.

Ik wens alle leden van VNF een cultuurrijk jaar met vele evenementen toe!

Marjo Kool
Voorzitter VNF

sä Suomi 100-säätiö. Tämä säätiö työstää kuluvan vuoden aikana Suomi Finland 100-teemaan liittyen erilaisia ohjelma-numeroita. Säätiön viralliseen ohjelmaan kuuluvat mm. suomalaisen koivumetsän istutus, Suomi 100-tulppaanin projekti ja paljon muuta mielenkiintoista ohjelmaa. Tapahtumien kehitystä voi seurata linkistä www.facebook.com/Finland100together/. Säätiölle ollaan työstämässä omaa kotisivua ja sinne tullaan päivittämään tulevat ohjelmat.

Tämän lisäksi Aviisin kalenterissa on luettavissa tiedossa olevat seuraavat ohjelma-numerot. Kutsumme kaikki jäsenemme, perhetutut ja ystävät tutustumaan laajaan ohjelmistoon ja ottamaan tänä vuonna poikkeuksellisen moneen ohjelmaan osaa.

Alankomaat-Suomi Yhdistyksellä on tietenkin myös oma ohjelmansa joista

ensimmäisenä oli yleinen jäsenkokouksemme 12. maaliskuuta. Saimme tähän tapahtumaan yhdistettyä luennon "Suomalainen taide ja identiteetti 1900-luvun taitteessa". Tämän jälkeen on kevätretki 13. toukokuuta Hortus Bolborumiin, missä voi tutustua yli 4000 historiallisen kukkasipulin ja tulppaanin sukujuuriin Suomi 100-tulppaanin merkeissä. Kesälomien jälkeen on traditioksi muodostunut rapujuhla 9. syyskuuta ja vuoden loppuhuipennus on luonnollisesti Suomi 100-säätiön yhteinen Suomen sadannen itsenäisyyspäivän juhla illanvietto 9. joulukuuta. Toivotan sinulle arvoisa Alankomaat-Suomi Yhdistyksen jäsen ja Aviisin lukija, perhetutuille ja ystäville kulttuuri- ja tapahtumarikasta vuotta 2017!

Marjo Kool, Alankomaat-Suomi Yhdistyksen Puheenjohtaja

Datum, tijd	Evenement Tapahtuma	Locatie, adres
30-4-2017	KEBU Sebastian 'Kebu'Teir is een kunstenaar uit Espoo, die nieuwe instrumentale en melodische synthesizermuziek maakt met uitsluitend analoge synthesizers.	Volta Houtmankade 336 1013 RR Amsterdam
6-5-2017 20.15 uur 7-5-2017 15.00 uur	Het meisje bij de bron Finse liederen van o.a. Pacius, Sibelius, Madetoja en Kostiainen, ingebed in een Kalevala-verhaal Gemengd koor Zangria, Gijs Klunder (Väinämöinen), Jussi Lehtipuu (Ilmarinen), Anke Smits (Louhi), Elvire Beekhuizen (Aila), Regina Ederveen (harp, kantele), Gerda Marijs (cello), Linda van der Spaa (percussie) www.zangria.nl	Theater Kikker Ganzenmarkt 14 Utrecht www.theaterkikker.nl
13-5-2017 11.30 uur	Bezoek Hortus Bulborum , historische bloembollentuinen, samen met de Vereniging Nederland-Noorwegen ontvangst met koffie en taart, rondleiding, soep en brood www.hortus-bulborum.nl	'Ons Huis' Zuidkerkenlaan 23A 1906 AC Limmen
9-12-2017	Fins Onafhankelijkheidsfeest Suomen itsenäisyyspäivän juhla	Amsterdam, locatie volgt

Voor meer informatie kunt u de websites bezoeken van de locaties of via een e-mail naar info@vnf.nu.
Opgeven voor deelname aan de activiteiten van de VNF via info@vnf.nu.

Lisätietoa tapahtumapaikkojen kotisivuilta tai tiedustelemalla sähköpostitse osoitteesta info@vnf.nu.
Alankomaat-Suomi Yhdistyksen tapahtumiin ilmoittautumiset sähköpostiosoitteeseen info@vnf.nu.

13 mei: Gezamenlijke lentetrip naar de Hortus Bulborum

Samen met de Vereniging Nederland-Noorwegen

Jullie zijn van harte welkom op onze gezamenlijke lentetrip naar de tuinen van de stichting Hortus Bulborum in Limmen, vlakbij Castricum. Ze hebben daar meer dan 4000 historische bloembollen en het is uniek in de wereld. Honderden van de bloembollen komen uit de periode van voor 1900.

Marjo Kool Er zijn dit jaar vele Finland 100 activiteiten, waar de Vereniging Nederland-Finland ook hard aan meewerkt. De stichting 'Finland 100 together in The Netherlands' heeft als een van de activiteiten een speciale tulp laten ontwikkelen, de 'Suomi 100 tulp', die in Finland zal worden gepresenteerd. Dit was voor ons de aanleiding voor dit uitstapje naar de Hortus Bulborum.

Zaterdag 13 mei om 11.30 uur verzamelen we ons verzamelen in 'Ons Huis', vlakbij de hortus en het protestantse kerkje. Hier worden we ontvangen met koffie en appeltaart. Dit is een goed moment om bekenden te ontmoeten en kennis te maken met mensen van de Noorse vereniging. Daarna kunnen wij onder begeleiding van gidsen beginnen met de rondleiding. Wij krijgen verhalen over de bloemtypes, de geschiedenis en hun oorsprong te horen.

Na ca. 1,5 uur rondleiding is het tijd om terug te keren naar 'Ons Huis', voor zalmsop met brood.

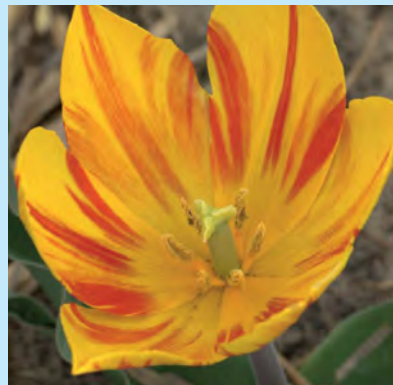

6

13.5.2017: Alankomaat-Suomi Yhdistyksen yhteinen kevätretki

Alankomaat Norja Yhdistyksen kanssa Hortus Bulborum säätiön puutarhaan

Sydämellisesti tervetuloa meidän yhteiselle kevätretkellemme Hortus Bulborum säätiön puutarhaan Castricum in Limmeniin. Säätiön puutarhaan on istutettu yli 4000 historiallista kukkasipulia ja se on uniikki maailmassa. Sadat kukkasipulit tässä ns. geenipankissa ovat ajanjaksolta ennen 1900-lukua.

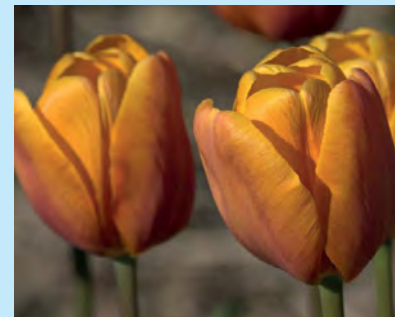

Alankomaat-Suomi Yhdistys työstää yhdessä Finland 100-säätiön kanssa Hollannissa Suomi Finland 100-ohjelmaa. Suomi Finland 100 viralliseen ohjelmaan mukaan päässyt Suomi 100 tulppaani ja

7

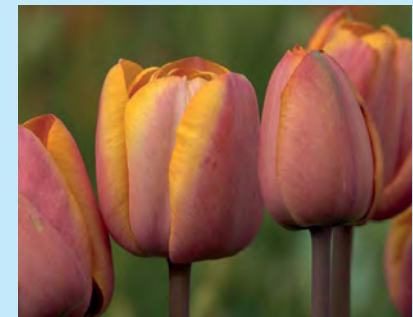
tämä tulppaani projekti on johtanut ideaan tehdä kevätretki Hortus Bulborum säätiöön.

Aloitamme lauantaina 13. toukokuuta klo 11.30 tervetulokahvilla ja omenapiirakalla 'Ons Huis'-säätiön talossa. Tämä on hyvä hetki verkostoitua Alankomaat Norja Yhdistysten jäsenten kanssa ja tervehtiä tultuja. Tämän jälkeen oppaat ottavat ryhmät mukaansa ja lähdemme kohti

puutarhoja. Oppaat kertovat meille kukkalajikkeista, niiden historiasta ja alkupe-
räästä.

Noin puolentoista tunnin opaskierroksen jälkeen meitä odottaa lounaskeitto ja leivät 'Ons Huis'-talossa. Mukavaa ulkoilupäivää historiallisessa puutarhassa! Voit ostaa historiallisen sipulipussin mukaan omaan puutarhaan.

finntra waalwijk b.v.

AUTOTRANSPORT KULJETUKSET

VOOR PARTICULIEREN EN BEDRIJVEN YKSITYISILLE JA YRITYKSILLE

koel en vries
verwarmd
stuks- en pallets
verhuizingen

kylmä ja pakaste
lämpö
paketit ja paletit
muutot

NEDERLAND - FINLAND FINLAND - NEDERLAND

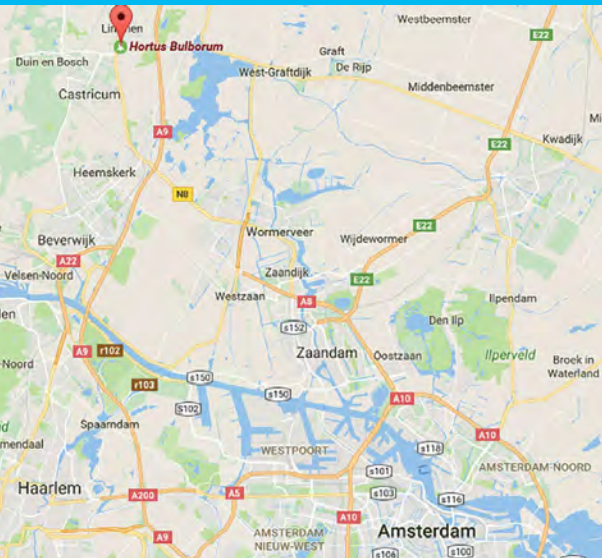
afhalen en bestellen in
de gehele BENELUX

noudot ja toimitukset
BENELUX-maissa

elke week groupagedienst
af Waalwijk

joka viikko kappaletavara-
lähtöjä
Waalwijkistä

Keurweg 4, 5145NX Waalwijk – Postbus 450, 5140AL Waalwijk
Telefoon +31(0)416 – 561442, Fax +31(0)416 – 561440, e-mail info@finntra.nl

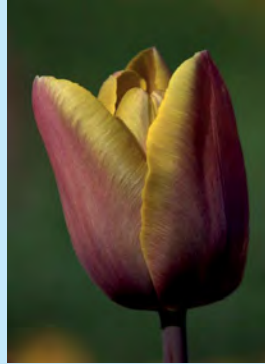
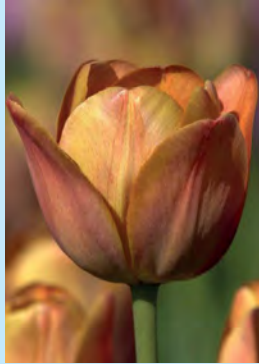

Een fijne wandeling in de buitenlucht in deze historische tuin toegewenst!
Er zijn ook historische bollen voor je eigen tuin te koop.

Je kan je aanmelden per e-mail
info@vnf.nu, het liefst voor 5 mei.

De toegangsprijs is €12,50 p.p voor
volwassen leden, voor niet-leden €18,50.
De kinderen € 7,50 p.p. voor leden,
anderen € 12,50

Adres:
Hortus Bulborum
Zuidkerkenlaan 23A,
1906 AC Limmen

Ilmoittautumiset otetaan vastaan info@vnf.nu
sähköpostiosoitteessa, ilmoittauduthan
viimeistään 5. toukokuuta mennessä.

Ajo-ohjeet:
Hortus Bulborum
Zuidkerkenlaan 23A
1906 AC Limmen

Jäsenhintana on 12,50 €/aikuinen ja
jäsenperheen lapset ovat 7,50 €.
Ei-jäsen hinta on 18,50 €/aikuinen ja ei-
jäsenperheen lapset ovat 12,00 €/ henkilö.

Algemene ledenvergadering

Op zondag 12 maart werd de jaarlijkse Algemene Ledenvergadering van de VNF gehouden in het Finse Huis (Finse Zeemanskerk) in Rotterdam. Een uitgebreid verslag zal gepresenteerd worden op de volgende ALV in 2018, maar om de leden nu al op de hoogte te stellen van de belangrijkste besluiten die genomen zijn en van de meest in het oog springende discussiepunten, volgt hier een korte samenvatting:

Arnold Pieterse Het bestuur

Marjo Kool (voorzitter) en Marco Blankestijn blijven aan als bestuurslid, terwijl drie nieuwe bestuursleden officieel zijn getreden: Daniël Loos, Willem Mulder en Jussi Virtanen (hij had al een half jaar met het bestuur meegewerkt). Twee bestuursleden zijn afgetreden: Tia Alahuhta en Mikko Lissing. Gerard Rijerse heeft zich aangemeld om voorlopig voor de periode van een jaar

als vrijwilliger de functie van secretariele medewerker te vervullen. Tijdens het jubileumjaar 2017 zal het bestuur, in verband met de vele extra activiteiten die dit bijzondere jaar met zich meebrengt, worden bijgestaan door drie adviseurs: Rune Frants (voormalig voorzitter VNF), Jacques Groenendijk (voormalig vice-voorzitter VNF, penningmeester en secretarieel medewerker) en Arnold Pieterse (voormalig vice-voorzitter VNF en hoofdredacteur Aviisi). Rune Frants en Arnold Pieterse zullen ook deelnemen aan de bestuursvergaderingen en bovendien zal Rune Frants de VNF vertegenwoordigen tijdens de overlegvergaderingen die dit jaar plaats vinden binnen de Stichting Finland 100 (indien nodig zal hij daar vervangen worden door voorzitter Marjo Kool of door Arnold Pieterse).

Jaarverslagen

De jaarverslagen van de secretaris en de penningmeester werden goedgekeurd en de kascommissie heeft voorgesteld de penningmeester en het bestuur te dechargeren.

Activiteiten binnen Finland 100

De activiteiten staan voornamelijk vermeld op de Nederlandse website van 'Finland 100 jaar' (www.finland100.nl). Enkele activiteiten worden nog voorbereid.

VNF

Op 13 mei wordt een voorjaarsexcursie georganiseerd naar de Hortus Bulborum in Limmen bij Castricum (hier bloeien ruim 4000 verschillende tulpen, narcissen en hyacinten), in juni het midzomerfeest (nog in de planningsfase), op 9 september het traditionele kreeftenfeest, in november de kerstmarkt en in samenwerking met de Stichting Finland 100 op 9 december het Finse onafhankelijkheidsfeest.

myönsivät rahastonhoitajalle ja johtokunnalle vastuuvapauden.

Suomi 100-säätiön tapahtumat

Aktiviteeteista voi lukea hollantilaisilta kotisivuilta 'Finland 100 jaar' (www.finland100.nl). Jotkut tapahtumista ovat vasta suunnitteilla.

Alankomaat-Suomi Yhdistys

Kevätretki järjestetään lähellä Castricumia sijaitsevaan Limmenin Hortus Bulborumkasvitieteellisessä puutarhassa. Siellä kukii yli 4000 erilaista tulppaania, hyasinttia ja narsissia. Kesäkuussa pidetään juhannusjuhla (se on vielä suunnitteluasteella), 9. syyskuuta perinteinen rapujuhla, marraskuussa joulumarkkinat ja 9. joulukuuta Suomi 100-säätiön kanssa yhteistyössä Suomen itsenäisyysjuhla.

Yleinen jäsenkokous

Sunnuntaina 12. maaliskuuta pidettiin Alankomaat-Suomi Yhdistyksen vuotuinen yleinen jäsenkokous Suomen Merimieskirkolla Rotterdamissa. Siitä tulee laajempi selvitys seuraavaan vuoden 2018 yleiseen jäsenkokouksemme. Haluamme kuitenkin informoida jäseniämme jo nyt tärkeimmistä päätöksistä ja keskustelun aiheista.

Johtokunta

Marjo Kool (puheenjohtaja) ja Marco Blankestijn jatkavat johtokunnan jäsenyyttään kolmen uuden jäsenen lisäksi. Daniël Loos, Willem Mulder ja Jussi Virtanen (hän on alottanut johtokunnassa toimimisen jo puoli vuotta sitten) valittiin uusiksi jäseniksi. Kaksi jäsentä on eronnut; Tia Alahuhta ja Mikko Lissing. Gerard Rijerse toimii vapaaehtoisena sihteerin tukena seuraavan vuoden ajan. Johtokunnan 2017 juhlavuo-

den ajaksi olemme saaneet tueksemme myös kolme neuvonantajaa; Rune Frants (entinen Alankomaat-Suomi Yhdistyksen puheenjohtaja), Jacques Groenendijk (entinen Alankomaat-Suomi Yhdistyksen varapuheenjohtaja, rahastonhoitaja ja sihteerin) sekä Arnold Pieterse (entinen Alankomaat-Suomi Yhdistyksen varapuheenjohtaja ja Aviisin päätoimittaja). Rune Frants ja Arnold Pieterse aikovat myös ottaa osaa johtokunnan kokouksiin. Sen lisäksi Rune Frants aikoo edustaa Alankomaat-Suomi Yhdistystä Suomi 100-säätiön neuvottelukokouksissa (tarvittaessa yhdessä Marjo Koolin tai Arnold Pietersenin kanssa).

Vuosikertomus

Sihteerin ja rahastonhoitajan laatima vuosikertomus hyväksyttiin. Tilintarkastajat

Vuoden 2017 kustannusarvio

Kustannusarvio hyväksyttiin vaikkakin siitä käytiinkin keskustelua juhluvuoden tapahtumien mahdollisista ylimääräisistä kustannuksista joihin ei oltu varauduttu. Päätettiin että Alankomaat-Suomi Yhdistys osallistuu vain Suomi 100-säätiön puitteissa tapahtuvan yhdistyksen juhluvuoden kirjan kustannuksiin ja että muista rahallisista tuista päätettäisiin tapahtumakohtaisesti.

Alankomaat-Suomi Yhdistyksen uudet kotisivut

Willem Mulderiä ylistettiin Alankomaat-Suomi Yhdistyksen kotisivujen uudistamisesta (vnf.nu). Aviisin tuorein numero (Aviisi 2017-1) on luettavissa siellä 'tärp-pinä'. Lähiainakoina sinne laitetaan myös aikaisempia Aviisin numeroita.

Begroting 2017

De begroting werd goedgekeurd, maar er ontstond wel een discussie over de kosten van de activiteiten, waarbij geen rekening was gehouden met extra kosten die het gevolg zijn van de viering van het jubileumjaar. In dit verband werd duidelijk gesteld dat de VNF binnen de Stichting Finland 100 alleen zal bijdragen aan de kosten voor het VNF jubileumboek 'Finland 100 jaar onafhankelijk' en over eventuele andere kosten zal per activiteit een beslissing worden genomen.

Nieuwe website van de VNF

Veel lof werd toegezwaaid aan Willem Mulder voor het op een hele fraaie manier vernieuwen van de VNF website (*vnf.nu*). Als 'lokkertje' is het laatste nummer van Aviisi (Aviisi 2017-1) op de website geplaatst. Binnenkort zullen oude nummers van Aviisi vrij beschikbaar zijn op de website.

Jubileumboek van de VNF

De redactie van het jubileumboek, die bestaat uit Arnold Pieterse (hoofdredacteur), Jacques Groenendijk, Daniël Loos en Peter Starmans, is tevreden over de voortgang. De teksten van de eerste acht hoofdstukken zijn beschikbaar in de twee talen (de eerste zeven hoofdstukken hebben al in Aviisi gestaan) en de teksten voor de hoofdstukken 9, 11 en 15, die in het Nederlands zijn aangeleverd, moeten alleen nog in het Fins worden vertaald. Het is de bedoeling dat de teksten voor alle 16 hoofdstukken vóór de zomervakantie zijn aangeleverd en dat met het lay-out werk voor het boek kan worden begonnen in september. Begin november wordt een lanceringsactiviteit in Nederland georganiseerd. In Finland zal het boek op 24 november worden gelanceerd in de residentie van de Nederlandse ambassadeur in Helsinki.

Het bestuur

Alankomaat-Suomi Yhdistyksen juhlakirja

Juhlakirjan (joka on samalla Aviisi 2017-5) toimittajat Arnold Pieterse (päätoimittaja), Jacques Groenendijk, Daniël Loos sekä Peter Starmans ovat tyytyväisiä kirjan teon etenemiseen. Ensimmäisen kahdeksan kappaleen tekstit ovat valmiina molemmilla kielillä (ensimmäiset seitsämän niistä on jo julkaistu aiemmin Aviiseissa). Hollanninkieliset kappaleet 9, 11 ja 15 ovat jo valmiina kääntämistä varten. Tarkoitus on saada kaikki valmiiksi ennen kesälomia niin että kirjan taitto voidaan aloittaa syyskuussa. Marraskuun alkuun on suunnitteilla kirjan julkistamistilaisuus Hollannissa. Suomessa kirja julkistetaan 28. marraskuuta Alankomaiden suurlähettilään virka-asunnolla Helsingissä.

Johtokunta

Een bewogen eeuw

Honderd jaar geleden verklaarde Finland zich onafhankelijk. Eindelijk konden de Finnen hun eigen koers bepalen in navolging van de beroemde negentiende-eeuwse wensdroom: *Zweden zijn wij niet meer, Russen willen wij nooit worden, dus laat ons Finnen zijn*. Wat hierop volgde is een eeuw van groeiend zelfbewustzijn, waarin het land spannende en onzekere momenten beleefde, maar ook periodes van stabilisatie, succesvolle diplomatie en groeiende welvaart. In dit boek, een initiatief van de Vereniging Nederland-Finland, in het kader van de *Suomi Finland 100*-viering, worden deze politieke en culturele ontwikkelingen geschetst. In de eerste tien hoofdstukken worden vanaf 1917 de tien decennia in volgorde van tijd behandeld. Verder zijn er zes thematische hoofdstukken over Fins-Nederlandse relaties, Fins-Russische relaties, de Zweeds-

sprekende minderheid, de positie en rol van vrouwen, Nederlanders in Finland, en de Finse kunst en cultuur.

De auteurs, negen Finnen en vier Nederlanders, die op verschillende manieren een rol spelen in de betrekkingen tussen beide landen, hebben zich ieder op een eigen wijze in bovengenoemde periodes en thema's verdiept. Het boek is Nederlands- en Finsstalig en verschijnt in november 2017.

Kiihkeä vuosisata

Suomi julistautui itsenäiseksi 100 vuotta sitten. Tämän myötä suomalaiset saatoivat vihdoinkin kulkea omaa tietään tunnetun lentävän lauseen mukaan: *Ruotsalaisia emme enää ole, venäläisiksi emme tahdo tulla, olkaamme siis suomalaisia*. Itsenäisyyttä seurasi paitsi kasva oman arvon tunne, myös ajanjaksoja jännitteineen ja epävarmuuksineen sekä toisaalta vakauden, menestyksellisen diplomatieen ja kohentuvan elintason aikoja. Tässä Alankomaat-Suomi Yhdistyksen Suomen 100-vuotisen itsenäisyyden kunniaksi julkaistussa kirjassa kuvataan näitä poliittisia ja kulttuuriin liittyviä kehityksiä. Ensimmäisessä 10 luvussa käsitellään vuosisataa aikajärjestyksessä vuodesta 1917 alkaen. Sen jälkeisissä kuudessa luvussa on aiheita suomalais-hollantilaisista ja suomalais-venäläisistä suhteista, ruot-

sinkielisestä vähemmistöstä, naisten asemasta ja heidän roolistaan, hollantilaisista Suomessa sekä suomalaisesta taiteesta ja kulttuurista.

Kirjoittajilla, yhdeksällä suomalaisella ja neljällä hollantilaisella, on kaikilla jotakin tekemistä Hollannin ja Suomen välisissä suhteissa, ja he kaikki käsittelevät aiheita omalla tavallaan. Kirja on sekä hollannin-, että suomenkielinen, ja se ilmestyy marraskuussa 2017.

*Suomi
Finland*
100

VI. De periode 1978-1987: Verandering in de lucht

Er hing in deze periode verandering in de lucht. Of dit een voorbode was van een nieuwe lente? Gedeeltelijk wel, gedeeltelijk niet. Het betrof veranderingen op politiek, maatschappelijk en cultureel terrein.

Peter Starmans Politieke veranderingen

Urho Kekkonen was voor iedereen zichtbaar en merkbaar oud geworden, hij liep al tegen de tachtig. De president liet bij officiële gelegenheden steken vallen, was minder actief en in zijn beslissingen grilliger en afhankelijker van anderen. Het woord 'dementie' hing in de lucht, maar omdat toen nog de gezondheidstoestand

van de president een verzwegen geheim was, wist niemand de preciese gang van zaken. Ook was Kekkonen steeds meer bezig met zijn opvolging. Een vijftwintigjarige presidentsperiode lag achter hem, maar volgens velen (uiteraard ook Kekkonen zelf) was deze lange tijd noodzakelijk geweest, om de stabiliteit te vinden, die nodig was om met een grote buur vreedzaam samen te kunnen leven zonder opgeslokt te worden. En daar is Urho Kekkonen inderdaad de juiste man voor geweest. Hij was niet alleen in zijn doen en laten autoritair (soms op het angstige af), maar genoot ook oprechte au-

toriteit, in binnen- en buitenland. En dat buitenland bestond voor Finland uit de Sovjet-Unie en het Westen. En niet voor niets noem ik hier eerst de Sovjet-Unie, want daar lag voor Kekkonen het zwaartepunt van zijn Finse neutraliteitspolitiek tussen oost en west. Of deze neutraliteit dan soms op 'finlandisering' leek, waarmee een te grote afhankelijkheid van het denken en doen van de Sovjet-Unie aangeduid werd? Zeker wel, maar het is maar de vraag of in de politieke situatie van toen, nog sterk in de sfeer van de koude oorlog, deze afhankelijkheid geen harde realiteit was, waarmee het kleine Finland uit eigenbelang rekening moest houden, of het dat nou wilde of niet. Maar toch, er hing rond 1980 in de binnenlandse maar ook in de buitenlandse politiek verandering in de lucht. Die verandering werd vooral veroorzaakt door het steeds duidelijker feit, dat Urho Kekkonen echt oud aan het worden was, dat zijn tijd afliep.

President Urho Kekkonen op oudere leeftijd. De reis naar IJsland in 1981 had veel van zijn gezondheid gevegd. Daarna was hij de oude niet meer. Op de foto de aankomst van Kekkonen op vliegveld Seutala na zijn reis naar IJsland. | Presidentti Kekkonen vanhoilla päivillään: "Islannin-matka 1981 oli viimeinen niitti Kekkonen terveydelle. Sen jälkeen hän ei enää palannut ennalleen. Kuvassa presidentti on palaamassa Islannista." (IL-arkisto)

VI. 1978-1987: Muutoksia ilmassa

Tämä vuosikymmen oli muutosten aikaa. Se oli aistittavissa kaikkialla, niin maan poliittisessa ilmapiirissä kuin yhteiskunnan ja kulttuurin eri alueilla.

Poliittiset muutokset

Presidentti Urho Kekkonen oli tässä vaiheessa jo iäkäs mies. Hän lähenteli kahdeksattakymmenettä ikävuottaan, alkoi unohdella sanoja ja oli päätösten teossa yhä enemmän toisista riippuvainen. Puhuttiin dementiasta, mutta kenelläkään ei ollut kuitenkaan tarkkaa tietoa asiasta, sillä tuohon aikaan maan presidentin terveydentila oli tarkoin varjeltu salaisuus. Tässä vaiheessa Kekkonen mietti paljon mahdollista seuraajaansa. Hän oli ehtinyt

olla maan presidenttinä jo 25 vuotta eli siis neljännesvuosisadan, mutta monien mielestä – Kekkonen itse mukaanluettuna – tämä pitkä ajanjakso oli kuitenkin ollut välttämätön tietyn poliittisen vakauden säilyttämiseksi ja ylläpitämiseksi suuren itäisen naapurimme kanssa. Urho Kekkonen oli todellakin ollut juuri se oikea mies paikallaan tässä tilanteessa. Hän oli tunnetusti joskus toimintoissaan sangen autoritaarinen, joskus jopa peloittavassa määrin, mutta toisaalta hän myös nautti niin kotimaassaan kuin ulkomailla vilpittöntyä kunnioitusta ja arvovaltaa, tässä tapauksessa niin Neuvostoliitossa kuin länsimaissa. Suomen idän ja lännen väli-

oli Kekkosella juuri idän ja lännen välisissä suhteissa. Sopii kysyä, tarkoittiko puolueettomuuspolitiikka samaa kuin 'suometuminen', millä tarkoitettiin Suomen liiankin suurta riippuvuutta Neuvostoliiton ideologisesta aatemaailmasta ja toiminnasta. Varmaan näin olikin jossain määrin, mutta silloisessa maailman poliittisessa tilanteessa – tuolloin elettiin vielä kylmän sodan ilmapiirissä – tuo riippuvuus oli vielä kovaa todellisuutta ja pienen Suomen oli pakko jo oman etunsa tähden ottaa se huomioon, halusi maa sitä tai ei. Oli miten oli, kaikesta huolimatta vuoden 1980 paikkeilla muutoksen tuulet puhalsivat niin sisä- kuin ulkopolitiikassa. Korkea ikä painoi Urho Kekkonen ja hänen oli aika siirtyä syrjään. Presidentin lääkärit yrittivät tosin pehmentää presidentin terveydentilaa kuvailevia julkilausumia mm. toteamalla, että esim. muistihäiriöt ovat

inhimillisiä jne. Ihmiset eivät enää usko-neet näitä viestejä. Jo vuonna 1976 Urho Kekkonen oli saanut ensimmäisen aivoverenvuodon ja vuoden 1981 alussa toisen. Kesällä 1981 presidentin ollessa kalastusmatkalla Islannissa hänen terveydentilansa romahti lopullisesti. Lääkärit kirjoittivat hänelle sairauslomaa, mutta pian kävi ilmi, että todellisuudessa presidentti ei kyennyt enää hoitamaan virkaansa ja näin ollen hänen oli erottava tehtävästään.

Tämä tapahtui lokakuussa 1981 ja Mauno Koivisto, joka toimi silloin hallituksen pääministerinä, otti rauhallisesti ja määrätietoisesti vastaan presidentin tehtävien hoitamisen, ensin väliaikaisesti, sitten lopullisesti. Vuoden 1981 lopulla nimitettiin eri puolueiden ehdokkaat tuleviin presidentinvaaleihin. Kekkonen kritisoiin Johannes Virolainen valittiin keskustapuolueen ehdokkaaksi eikä

Al probeerden de hem behandelende artsen door verzachtende communiqué's de mensen te sussen door te beweren: vergissen is menselijk, vergeetachtigheid ook. Maar ernstige ziekteverschijnselen? En dat meermaals? De mensen geloofden het niet meer zo. Al in 1976 kreeg Urho Kekkonen een hersenbloeding, dan weer opnieuw begin 1981 en in de zomer van hetzelfde jaar stortte hij volledig in tijdens een verblijf in IJsland. De doktoren schreven toen vakantieverlof voor, maar al gauw bleek, dat dat niet meer te verantwoorden was en dat het beter voor het land was, als Urho Kekkonen als president af zou treden.

Dat gebeurde dan ook in oktober 1981 en Mauno Koivisto nam als premier van de Finse regering (eerder al voorlopig, toen definitief) de verantwoordelijkheid van president op zich, rustig en beslist. Eind 1981 werden de presidentskandidaten van de partijen voor de komende

suinkaan Paavo Väyrynen, jota sanottiin Kekkosen 'opetuslapseksi', suosikiksi. Virolainen oli Neuvostoliittoa kritisoiva presidenttikandidaatti eikä siis itäiselle naapurivaltiolle niin tervetullut kandidaatti. Yhdeksi ehdokkaaksi tuli myös Kekkosen 'kruununprinssi' Ahti Karjalainen, niin Kekkosen kuin Neuvostoliitonkin suuri ystävä. Karjalainen oli tosin jo pudonnut ehdokkuudestaan runsaan alkoholin-käyttönsä takia. Luonnollisesti presidenttikandidaattina oli myös Mauno Koivisto, suosittu sosiaalidemokraatti, sen sijaan SDP:n puoluesihteeri Kalevi Sorsa jäi pois presidenttikilvasta. Sorsalle valkeni hyvin pian, että Koivisto oli hyvin suosittu, mikä kävi ilmi jo vuonna 1978 Koiviston ollessa valitsijamiehenä, kun Kekkonen valittiin presidentiksi arveluttavalle neljännelle kaudelleen. Koivisto muodosti Sorsan jälkeen vuonna 1979 uuden hallituksen niin poliittisesti kuin taloudellisesti vaikeana

verkiezingen benoemd. De Kekkonen-kritische Johannes Virolainen bijvoorbeeld (en niet de Kekkonen-pupil Paavo Väyrynen) van de Centruumpartij; Virolainen, die als sovjet-kritische kandidaat bij de buurstaat niet zo welkom was; verder 'kroonprins' Ahti Karjalainen, een grote vriend van Kekkonen en van de Sovjet-leiding; maar die zichzelf eigenlijk al had uitgeschakeld door zijn niet te beheersen drankzucht. En dan natuurlijk Mauno Koivisto, de populaire sociaal-democraat, maar daarentegen niet de SDP-partijvoorzitter Kalevi Sorsa. Dat Koivisto uiterst populair was, begreep Sorsa snel en bleek wel uit het enorme aantal stemmen dat hij in 1978 als kiesman bij de nogal omstreden en hachelijke vierde verkiezing van Kekkonen tot president had gekregen. Koivisto vormde na Sorsa in 1979 een nieuwe regering, in een politiek en economisch moeilijke tijd. Kekkonen wilde die regering in 1981

aikana. Kekkonen halusi omavaltaisesti kaataa hallituksen 1981, koska hän oli muka tyytymätön hallituksen saavuttamiin tuloksiin, mutta itse asiassa tyytymätön Koiviston määrätietoiseen ja erittäin pidettyyn persoonaan. Toisin kuin Kekkonen Koivisto tahtoi tehdä päätöksiä vasta perusteellisen harkinnan jälkeen eikä nopeasti niinkuin Kekkonen. Lisäksi Koivisto halusi ottaa kurssin enemmän länteen, aluksi erityisesti Skandinaviaan päin ja tästä johtuen Koivisto oli hallituspiireissä se toivottu oikea mies maan tulevaisuutta silmällä pitäen. Siksi Mauno Koivisto ei ilman muuta ollut se mies, jota Moskova olisi toivonut. Vaikka huhtikuussa 1981 silloinen vielä istuva presidentti Kekkonen halusi omavaltaisesti hajottaa hallituksen ja syrjäyttää pääministerin, se ei tällä kertaa onnistunut, koska Koivisto piti pintansa eikä jättänyt eroanomustaan. Siihen asia jäi. Kekkonen sairastui vakavasti ja

eigenmachtig afzetten, omdat hij zogenaamd ontevreden was met de resultaten ervan, maar vooral toch ontevreden met de eigenwillige en geliefde persoon van Koivisto, die niet (zoals Kekkonen) snel wilde handelen, maar pas na uitvoerig overleg kon beslissen, en die bovendien duidelijk een meer westerse, voorlopig vooral Scandinavische koers wilde voeren, waardoor hij in regeringskringen zo gewild was en de juiste man voor de toekomst zou blijken. Mauno Koivisto was daarom niet zonder meer de man van Moskou. Maar ook al wilde in april 1981 de nog zittende president Kekkonen de regering ontbinden en de premier autoritair terzijde schuiven, dit keer lukte hem dit niet, omdat Koivisto voet bij stuk hield en zijn ontslag niet aanbood. Daar bleef het dan bij, Kekkonen werd ernstig ziek en moest zich terugtrekken. Koivisto nam toen als premier alle verantwoordelijkheden van de president op zich en werd in

joutui eroamaan tehtävästään. Koivisto otti pääministerinä hoitaakseen kaikki presidentille kuuluvat velvollisuudet ja hänet valittiin vuonna 1982 Suomen tasavallan uudeksi presidentiksi suurella äänen enemmistöllä. Koivisto oli Suomen presidenttinä 12 vuotta ja oli erittäin pidetty tehtävässään. Kalevi Sorsa ei muuten ollut kokonaan 'pois pelistä'. Koiviston ensimmäisen presidenttikauden aikana Sorsa oli vuoteen 1987 asti pidettynä, hyvänä ja kunnioitettuna pääministerinä.

Vuonna 1985 Helsingissä pidettiin 30.7-1.8 Etykin kymmenvuotisjuhla kokous. Avajaispuheessaan presidentti Koivisto puhui avoimesti ja kiertelemättä Suomen ehdottomasta puolueettomuudesta idän ja lännen välillä. Puhe noteerattiin kaikkialla maailmassa. Suomettumisesta ei enää puhuttu tuskin mitään. Koivisto suuntautui länteen päin, mutta seurasi kiinnostuneena ja myötäeläen Neuvos-

President Mauno Koivisto en zijn gezin. | Presidentti Mauno Koivisto ja perhe.

toliitossa tapahtuvia sisäisiä muutoksia. 'Manu' oli jo silloin niin idässä kuin lännessä kunnioitettu ja arvostettu keskustelukumppani ja syystäkin.

Neuvostoliitossa 80-luvulla tapahtuneet muutokset eivät muuten olleet vähemmän radikaaleja kuin muutokset Suomessa. Myös Leonid Breznev vanheni ja menetti otteensa maan politiikkaan, myös hän tuli yhä konservatiivisemmaksi eikä ollut niin kiinnostunut uudistuksista. Breznev kuoli 1982. Andropovin ja Tserenkon jälkeen Mihael Gorbatsov astui 1985 valtaan ja yritti kertaheitolla 'glasnostin' (avoimuuden) ja 'perestroikan' (uudistusten) kautta muuttaa Neuvostoliittoa harjoittaen siksi liiankin selvää länsimäisyyttä politiikkaa, mitä hänen oma maansa ei suinkaan ottanut kiitollisuudella vastaan. Koivisto tuli hyvin toi-

1982 als nieuwe president van de Finse republiek met een grote meerderheid gekozen. En dat is hij dan 12 jaar gebleven, tot tevredenheid van velen. Kalevi Sorsa was overigens bepaald niet uitgespeeld. Hij was tot 1987 premier van de regering tijdens de eerste Koivisto-periode en wel een door de president gewenste, goede en algemeen gerespecteerde premier.

Bij een alom opgemerkte speech, tijdens de opening van het grootse en internationaal gevierde 10-jarige jubileum van de Conferentie voor Veiligheid en Samenwerking in Europa, dat van 30 juli tot 1 augustus 1985 in Helsinki werd gehouden, sprak president Koivisto zich publiek en onomwonden uit voor een strikte neutraliteit van Finland tussen oost en west. Van 'finlandisering' was er toen weinig sprake meer. Koivisto was westers gericht, maar volgde empathisch en communicatief de grote veranderingen in de Sovjet-Unie. 'Manu' was toen al een door

oost en west gerespecteerde gesprekspartner geworden, en dat terecht.

Overigens waren de veranderingen in de Sovjet-Unie in de jaren tachtig niet minder radicaal dan die in Finland. Ook Leonid Bresnjev werd oud en verloor zijn greep op de politiek, ook hij werd steeds conservatiever en minder vernieuwend en stierf in 1982. Toen kwam (na Andropov en Tsjernenko) begin 1985 Michail Gorbatsjov aan de macht en die probeerde de Sovjet-Unie op slag via zijn 'glasnost' (openheid) en 'perestrojka' (hervorming) grondig te veranderen en bedreef daarom een (te) duidelijk pro-westerse politiek, wat hem door zijn eigen land niet bepaald in dank werd afgenomen. Ook Koivisto kon het goed met Gorbatsjov vinden. En de conservatieve Reagan al helemaal.

Op 31 augustus 1986 stierf Urho Kekkonen in Tamminiemi. Zijn begrafenis was indrukwekkend, het hele volk leefde

Urho Kekkonen kuoli 31. elokuuta 1986 Tamminiemessä. Hänen hautajaisensa olivat vaikuttavat. Koko Suomen kansa eli niissä mukana, joko katujen varsilla seisten tai kotona oman television ääressä. Kekkosta ja hänen elämäntyötään arvostetaan edelleen suuresti, vaikka vuoden 1981 kiusalliset tapahtumat olivat aikoinaan nöyryyttäviä. Sellaista politiikka välillä on. Urho Kekkonen oli epäilemättä tärkeä suomalainen presidentti niin idälle kuin lännellekin. Sen myös Mauno Koivisto totesi jäähyväispuheessaan Helsingin tuomiokirkossa presidentti Kekkonen siunaustilaisuudessa.

Yhteiskunnallisia muutoksia

Tänä aikana vieraiden kielten opiskelu tuli yhä suosittumaksi, mutta sen täytyi tapahtua nykyaikaisella tavalla, jolloin painopiste oli sujuvan kielellisen kommunikation oppimisella ja hallitsemisel-

langs de weg of aan de TV-buis mee met de laatste tocht van de zo gerespecteerde ex-president van Finland. Urho Kekkonen werd nog steeds hooggewaardeerd, al was de afgang van het jaar 1981 pijnlijk en wellicht wat vernederend geweest. Maar zo is politiek nu eenmaal. Urho Kekkonen is zonder twijfel voor oost en west een belangrijke Finse president geweest en dat heeft Mauno Koivisto in zijn afscheidspeech in de Domkerk van Helsinki met evenveel woorden ook graag en welgemeend gezegd.

Maatschappelijke veranderingen

Het aanleren van een vreemde taal werd steeds meer populair, maar dit vooral dan op een moderne manier, met het oog op latere communicatie. 'Working English' heette niet voor niets een tv-cursus uit iets later tijd. Dat alles heeft toen een nieuwe generatie jonge mensen gevormd, die beter bestand waren om in de

la. 'Working English' oli nimeltään eräs suosittu TV-kielikurssi. Tämä kurssi kuten monet muutkin muovasivat uuden sukupolven nuoria ihmisiä, jotka yhä kansainvälisemmäksi muuttuneessa maailmassa näin kykenivät pärjäämään paremmin, olipa sitten kyseessä työ tai opiskelu tai yleensä keskinäinen kanssakäyminen erikielisten ihmisten kanssa.

Myös naiset halusivat yhä enenevässä määrin olla mukana rakentamassa ja luomassa uutta rauhaa rakentavaa yhteiskuntaa ja maailmaa. Feminismi ei muuten ollut mitään uutta Suomessa, ajatellaanpa vaikka sotien aikana aktiivisesti toiminut Lotta Svärd-järjestöä tai yleensä naisten vahvaa työpanosta kodinhoidossa, karjanhoidossa jne. miesten ollessa rintamalla sodan ankarina vuosina.

Kaikkien näiden vuosien avainsanaksi valitsisin kommunikaation ohella kansainvälistymisen, sillä kielten opiskelu, lisään-

Graf van President Kekkonen op de Hietaniemi begraafplaats in Helsinki. | Presidentti Kekkonen hauta Hietaniemessä.

steeds meer internationale wereld als wetenschapper of manager, in de handel of waar dan ook hun mannetje of vrouwtje te staan.

Modern onderwijs, daarbij de alom verspreide, veelgebruikte Philips-recorder. | Nykyaikaista kieltenopetusta. Paljon käytetty ja kaikkialla tunnettu Philips-nauhuri.

tyneet ulkomaan matkat (interrail mukaanluettuna) ja yleensä mahdollisuudet opiskeluun eri maissa, kaikki tämä avasi uusia ovia suomalaisille. Opittiin tuntemaan uusia ihmisiä eri maista, opittiin kommunikoimaan eri kielillä. Nämä olivat tärkeitä, avartavia asioita suomalaisille ja itse Suomelle, jotta se saattoi kehittyä terveeksi uudenaikaiseksi ja vielä länsimai-

Mauno en Tellervo Koivisto op staatsbezoek in de DDR op 30 september 1987. Op de foto staan zij samen met de burgemeester van Dresden, Wolfgang Berghofer. | Mauno ja Tellervo Koivisto valtiovierailulle DDR:ssä 30. syyskuuta 1987 seuraneen Dresdenin ylipormestari Wolfgang Berghofer.

meen Gorbatsjovin kanssa, samoin myös presidentti Reaganin kanssa.

Matti Nykänen, de vliegende Fin, 1982. | Matti Nykänen, lentävä suomalainen, 1982.

semmaksi maaksi kuin mitä se oli ennen ollut.

Vuonna 1986 huhtikuun 26. päivänä tapahtui Tsjernobylin ydinreaktorin räjähdys. Se oli kuin järkyttävä herääminen uuteen todellisuuteen. Se oli katastrofi, mikä kosketti kaikkia ja kohahdutti koko

traag, maar al gauw werd duidelijk, dat de straling niet alleen gevaarlijk was voor de mens, maar ook voor het vee buiten, en in bepaalde streken van Finland voor de bessen en de paddestoelen. Via nauwkeurige stralingsmeting werden mens en dier gewaarschuwd bij accuut gevaar. Na aanvankelijke zorgeloosheid werd de ernst van deze ramp dus gauw ingezien en werden effectieve maatregelen getroffen, zodat de schade beperkt werd.

Een ander maatschappelijk fenomeen van toen is sport. Vooral in Finland de populaire wintersporten: langlauf en schansspringen. Tja, ik zie het nog steeds voor me, dat de jonge, bijna jongensachtige Matti Nykänen op de grote of kleine schans de ene triomf na de andere vierde, in Lahti of Kuopio, maar ook in Oslo en Innsbruck. Matti werd in 1985 tot sportman van het jaar uitgeroepen en werd vooral in wintersportlanden van Midden-Europa en elders bejubeld en benijd.

maailmaa. Kansainvälisen keskinäisen yhteyden ja ykseyden merkitys ja riippuvuus korostuivat uudella tavalla. Suomen ensimmäinen reaktio ydinonnettomuuteen ja siitä tiedottaminen oli hitaanpuoleista. Pian tuli selväksi, että ydinonnettomuuden aiheuttama säteily oli vaarallinen, paitsi ihmisille, myös ulkona olevalle karjalle ja yleensä koko luonnolle marjoi- neen sienineen. Tarkat säteilymittaukset osoittivat, että kyseessä oli akuutti säteilyvaaratilanne niin ihmisille kuin eläimille. Ihmiset havahtuivat tajuamaan suuronnettomuuden vakavuuden sen laajoine vaikutuksineen. Ryhdyttiin tehokkasiin vastatoimenpiteisiin suurempien vahinkojen välttämiseksi, sikäli kuin se oli mahdollista.

Toinen yhteiskunnallinen ilmiö tuohon aikaan oli urheilu ja Suomesta kun on kysymys, erityisesti suosittu talviurheilulajit hiihto ja mäkihyppy. Näen vieläkin silmie-

Matti Nykänen is later vrijwel constant in de media gebleven, maar jammer genoeg niet altijd even positief. Hij leidde langere tijd een nogal rusteloos leven, maar werd later een gevierd zanger en entertainer. Hij is nu wat rustiger en bezadigder geworden, en voor de Fin is hij en blijft hij 'onze Matti', wat hij ook doet.

Culturele gebeurtenissen

Het sleutelwoord 'internationaliteit' blijkt vooral ook op cultureel gebied.

De 'Savonlinnan oopperajuhlat' bestaan al 100 jaar, dankzij de zangeres Aino Ackté, maar vooral toen de bekende bas Martti Talvela in de jaren zeventig de muzikale leiding ervan op zich genomen had, werd het Savonlinna-festival een Europees begrip. Talvela promoveerde Finse opera's (van Aulis Sallinen en Joonas Kokkonen bijvoorbeeld), naast mooie uitvoeringen van Mozart, Verdi of Wagner (ik herinner me de prachtige voorstelling

ni edessä, kuinka nuori Matti Nykänen vietti usein voiton juhlaa niin Lahden kuin Kuopion suurmaässä ja usein myös Oslossa tai Innsbruckissa. Nykänen sai vuonna 1985 vuoden urheilijan tittelin. Suomessa ja Keski-Euroopassa hän oli erityisen suosittu ja juhlittu ja jopa kadehdittu. Vietettyään välillä melko rauhatonta elämää hän löysi myöhemmin lahjansa laulajana ja viihdetaitelijana. Hän oli aina 'meidän Matti' tekipä hän mitä tahansa.

Kulttuuritapahtumia

Avainsana täälläkin alueella on kansainvälisyys. Kansainvälisesti arvostetut Savonlinnan oopperajuhlat saivat alkunsa jo 100 vuotta sitten – laulajatar Aino Ackté'n ansiosta – mutta vasta kun kansainvälisestäkin tunnettu oopperalaulajamme Martti Talvela 1970 – luvulla tuli oopperajuhlien johtajaksi, muodostuivat nämä oopperafesti-

Ritva Auvinen en Martti Talvela in Joonas Kokkonen's opera 'The Last Temptations'. | Ritva Auvinen ja Martti Talvela (ooppera Joonas Kokkonen's opera 'The Last Temptations')

van 'Der fliegende Holländer' met een Estische bariton in de hoofdrol). Internationale erkenning kreeg vooral 'Viimeiset kiusaukset' van Joonas Kokkonen (met in de hoofdrol Martti Talvela), in het Engels uitgevoerd als 'The Last Temptations'; een opera over het leven van Paavo Ruotsa-

vaalit eurooppalaiseksi käsitteeksi. Talvela edisti suomalaisten oopperoiden tunnetavuutta ja sellaiset suomalaist säveltäjät kuin Aulis Sallinen ja Joonas Kokkonen löysivät oman paikkansa Mozartin Verdin ja Wagnerin oopperasävellysten rinnalla. Kansainvälistä huomiota sai varsinkin Joonas Kokkonen ooppera 'Viimeiset kiusaukset', pääosassa lauloi Martti Talvela. Ooppera esitettiin englanniksi nimellä 'The Last Temptations'. Ooppera käsittelee Paavo Ruotsalaisen elämää. Ruotsalainen oli erään herännäisliikkeen johtohahmo ja keulakuva. Tämä ooppera pysyi vuosikautia oopperajuhlien ohjelmistossa ja se näytettiin myös televisiossa.

Kuhmon kamarimusiikkifestivaalit on ollut jokavuotinen tärkeä kansainvälinen musiikkitapahtuma pohjoisessa Suomessa. Se on houkuttellut esiintyjikseen monia tunnettuja soittajia, heistä mainittakoon esim. viulisti Gidon Kremer.

De affiches van het Pori Jazzfestival tonen ook iets van de voortschrijdende kwaliteit en originaliteit van de Finse grafische vormgeving. | Pori Jazzfestivaalien esitteistä ilmenee myös suomalaisen graafisen suunnittelun silmiinpistävä edistysellisyys ja omaleimaisuus.

lainen, een vreemde maar belangrijke protestantse leider uit de Fins-Lutherse historie. De opera stond jarenlang op het programma, en werd eveneens per tv uitgezonden.

Het kamermuziek-festival van Kuhmo trok internationaal steeds meer belangstelling, een grote Letse vriend ervan was bijvoorbeeld de violist Gidon Kremer. Het jazzfestival van Pori met solisten als

Benny Goodman, Oscar Peterson of Miles Davis trokken liefhebbers, van heinde en ver. Interessant is ook het Ruisrock-festival bij Turku op het eiland Ruissalo, dat naar voorbeeld van het Nederlandse Pinkpop-festival georganiseerd werd en veel belangstelling trok. Een voorbeeld van populaire internationaliteit zie ik in

het volksmuziekfestival van Kaustinen met als centrale figuur Konsta Jylhä, die in 1984 jammer genoeg gestorven is. Hij had contacten overal, in Finland en Zweden uiteraard, maar ook in Hongarije, Karelië en Mongolië.

Op het gebied van de beeldende kunsten is het hier voldoende, wat activiteiten

Konsta Jylhä met zijn viool. | Konsta Jylhä viulunsa kanssa.

Heljä Liukko-Sundström (Arabia)(1981).

Oman lukunsa taas muodostavat vuosittaiset Porin Jazz-festivaalit. Vuosien aikana siellä ovat esiintyneet sellaiset kuuluisuudet kuin esim. Benny Good-

man, Oscar Peterson ja Miles Daves. Mainittakoon vielä Turun lähellä Ruissalossa joka vuosi pidettävät Ruisrock-festivaalit, joiden esikuvana ovat olleet Hollannin

Pinkpop-festivaalit. Hyvänä esimerkkinä kansanomaisuutta korostavasta kansainvälisyydestä ovat puolestaan Kaustisen jokavuotiset kansanomaiskifestivaalit, joiden ehdottomana keskushahmona oli vuosikautia nyt jo edesmennyt Konsta Jylhä. Hän kuoli vuonna 1984. Hän loi kansanomaisiin alueella paljon yhteyksiä mm. vanhaan Karjalaan, Mongoliaan ja Unkariin.

Kuvataiteen alueella mainittakoon lopuksi vuonna 1978 avattu Punkaharjun ja Savonlinnan lähellä sijaitseva kulttuurikeskus Retretti, joka kesäisin vetää puoleensa lukuisia niin kotimaisia kuin ulkomaisia taiteesta kiinnostuneita ihmisiä. Retretissä oli esillä erityisesti tunnettujen suomalaisten taiteilijoiden töitä, mainittakoon tässä Pekka Halonen (1982), Albert Edelfelt (1983), Birger Kaipainen ja Heljä Liukko-Sundström (1984, Arabia, keramiikka), Oiva Toikka (1984, Nuuta-

Karita Mattila.

järvi, lasitaide), Anita Snellman (1985) ja Simo Heikkilä (1985, Pentik design), Eero Järnefelt (1986) ja Björn Weckström (1986, lasitaide) ja lopuksi Timo Sarpanteva (1987, Finnish design). Kaikki kuuluisia nimiä.

Het Karelisch cultuurcentrum Retretti bij Punkaharju. | Retretti, Karjalan kulttuurikeskus Punkaharjulla.

van het in 1978 geopende, internationale cultuurcentrum Retretti bij Punkaharju en Savonlinna te noemen. Vooral ook, omdat Retretti tijdens de zomers door talloze binnen- en buitenlandse gasten bezocht werd en een goede naam heeft gekregen. Tentoonstellingen werden daar georganiseerd rond Finse kunstenaars, die repre-

Punkaharju in Karelië. | Punkaharju Pohjois-Karjalassa.

Musiikin alueella näihin aikoihin alkoi myös maailman mainetta niittäneen niin säveltäjä Kaija Saariahon kuin säveltäjä ja kapellimestari Esa-Pekka Salosen ura.

sentatief waren en nog zijn voor de Finse beeldende kunst: Pekka Halonen (1982), Albert Edelfelt (1983), Birger Kaipiainen en Heljä Liukko-Sundström (1984, Arabia, keramiek), Oiva Toikka (1984, Nuutajärvi, glaskunst), Anita Snellman (1985) en Simo Heikkilä (1985, Pentik design), Eero Järnefelt (1986) en Björn Weckström (1986, glaskunst) en tenslotte Timo Sarpaneva (1987, Finnish design). Een rij klinkende namen.

In deze periode begon ook de wereldwijde carrière van de componiste Kaija Saariaho en die van de componist en dirigent Esa-Pekka Salonen. In 1983 won de sopraan-diva Karita Mattila de hoofdprijs bij het zangconcours van Cardiff.

Finse architectuur werd steeds bekender nu de grote Alvar Aalto in de jaren zeventig gestorven was en er vanaf 1979 een serie Aalto-seminaries georganiseerd werden, die jaarlijks vele architecten uit de hele wereld naar Jyväskylä lokten en

Vuonna 1983 sopraano Karita Mattila voitti suverenisti Cardiffin kuuluisan laulukilpailun.

Het hoofdgebouw van de Universiteit van Jyväskylä, dat ontworpen is door Alvar Aalto. | Alvar Aallon suunnitteleva Jyväskylän yliopiston päärakennus.

zo Finland duidelijker op de wereldkaart zetten.

Tenslotte zou ik een slotwoord aan Mika Waltari willen wijden. Waltari is in augustus 1979 gestorven en was een veel gelezen en veel vertaalde Finse romanschrijver. Zijn romans over de Egyptische geschiedenis, over de Etrusken of over de Romeinen zijn weid verspreid en hebben de lezers iets gegeven, wat ze via andere auteurs niet zonder meer kregen: algeme-

Suomalainen arkkitehtuuri tuli yhä tunnetummaksi sen jälkeen kun suuri Alvar Aalto 70-luvulla kuoli. Vuodesta 1979 lähtien järjestettiin vuosittain sarja Aalto-seminaareja, jotka houkuttelivat arkkitehtejä eri puolilta maailmaa Jyväskylään, missä seminaarit pidettiin. Tämä kaikki lisäsi Suomen näkyvyyttä maailman kartalla.

Lopuksi haluaisin nostaa vielä esille kirjailija Mika Waltarin, joka osaltaan toi pienelle Suomelle kansainvälistä näkyvyyttä omilla teoksillaan. Waltari kuoli vuonna 1979. Hän oli paljon luettu kirjailija, jonka teoksia on käännetty monille maailman kielille. Erityisesti hänen romaninsa Sinuhe egyptiläinen saavutti suuren suosion ympäri maailmaa ja siitä tehtiin myös tunnettu filmi. Waltarilla oli kyky kirjoittaa ja antaa lukijoilleen yleisen kulttuurin tuntemusta ns. viihdyttävällä

ne cultuur op een prettige en verantwoorde manier geserveerd. Internationaal een Finse doorbraak dus op het terrein van de letterkunde.

Peter Starmans

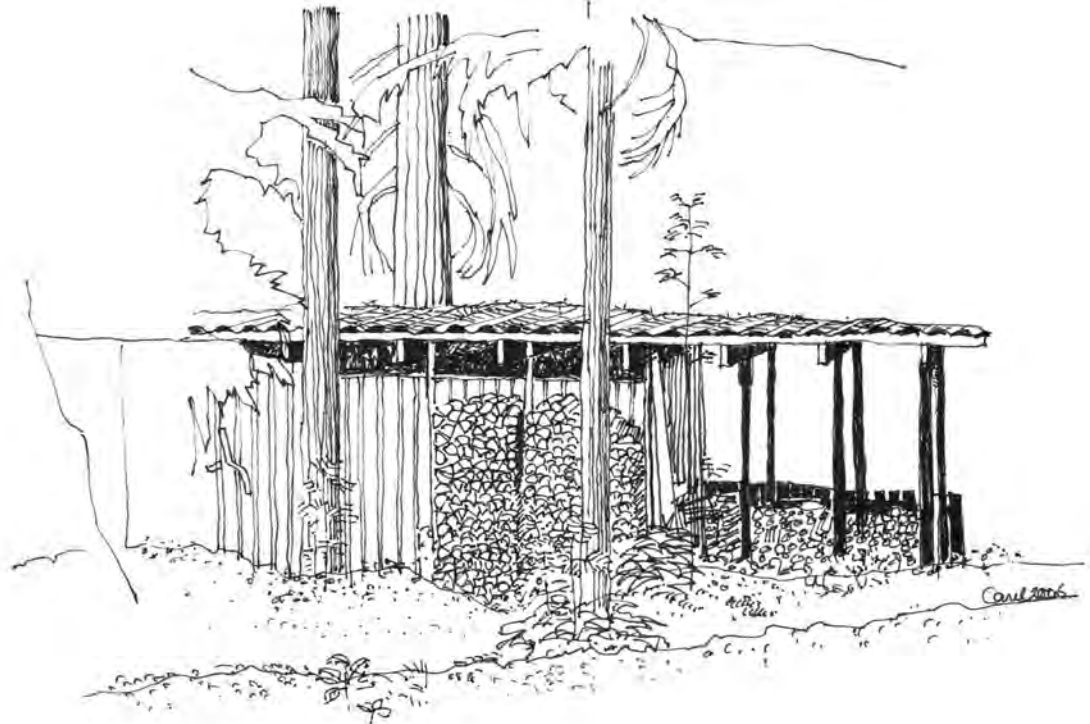
(Gepensioneerd docent Nederlandse Taal en Cultuur aan de Universiteit van Helsinki en oud-voorzitter van de Nederlandse Vereniging in Finland.)

mutta asiantuntevalla tavalla. Kansainvälisesti katsottuna Waltarin teokset olivat suomalainen läpimurto kirjallisuuden alueella.

Peter Starmans

(Hollannin Kielen ja Kulttuurin lehtori Helsingin Yliopistossa, Suomen Alan-komaiden Yhdistyksen puheenjohtaja 1986-1996.)

Käännös: Kaisa Starmans

Onze houtopslag

Wat is een zomerhuisje zonder open haard en sauna? In Finland iets onbestaanbaars. En dus is er ook een schuur waarin een deel van de houtvoorraad lekker droog wordt bewaard. Maar omdat in onze schuur ook allerlei andere dingen een plek gevonden hebben, is een deel van de houtvoorraad aan de buitenkant terecht gekomen. Aan de rechterkant is een overdekte plek om hout te hakken en links is nog net de deur te zien die niet alleen toegang geeft tot de schuur maar ook tot de poepdoos in de schuur. Ook zo'n onmisbaar iets bij een zomerhuisje.

*Carel van Bruggen
(tekst en tekening)*

Puuliiterimme

Mikä on kesämökki ilman avotakkaa ja saunaa? Suomesta sellaista ei löydy. Ja tietysti siis on myös liiteri, missä osa polttopuista säilytetään kuivana. Mutta koska meidän liiterissäme on löytynyt paikka kaikenlaiselle muullekin tavaralle, on osa polttopuista saanut jäädä liiterin ulkopuolelle räystäään alle. Oikealla puolella on myös katettu tila puun pilkkomiselle ja vasemmalla on vielä juuri näkyvissä ovi, jonka kautta mennään sisään ei vain varastoon vaan myös varaston nurkassa olevaan puuseen. Sellainenkin on ihan välttämätön kesämökkillä.

*Carel van Bruggen (teksti ja piirustus)
Käännös: Pirkko van Bruggen*

De Stichting Finoegristiek stelt zich voor

De Stichting Finoegristiek bestaat sinds 2013. Het voornaamste doel van de stichting is het bevorderen van de belangstelling voor de Finoegrise talen en culturen in het Nederlandse taalgebied. Zoals u misschien weet kan men in Nederland en België nergens meer op universitair niveau Fins, Hongaars of Estisch studeren. Maar het verdwijnen van de opleidingsmogelijkheden wil niet zeggen dat er ook geen belangstelling meer is voor die talen en culturen. Het bestuur van de Stichting Finoegristiek doet zijn best om de belangstelling voor de Finoegrise talen en culturen te vergroten. Een van de manieren waarop we dat doen is via een nieuwsbrief. Daarnaast organiseren we jaarlijks activiteiten om een onderwerp uit een Finoegrise cultuur of taal onder

de aandacht te brengen van een groter publiek. In de toekomst willen we meer gaan samenwerken met andere organisaties zoals de VNF om zo de belangstelling voor de Finoegrise culturen nog breder en beter te kunnen verspreiden in Nederland en Vlaanderen.

Als u belangstelling hebt voor onze nieuwsbrief of voorstellen hebt voor onze activiteiten, kunt u zich aanmelden bij ons secretariaat: finoegristiek@gmail.com.

Een financiële bijdrage is ook welkom en wordt ten eerste op prijs gesteld. U kunt deze overmaken op bankrekeningnummer NL80 RBRB 0931 0177 85 t.n.v. Stichting Finoegristiek.

*Annelieke Koskinen-Grim,
Voorzitter Stichting Finoegristiek*

*Annelieke
Koskinen-Grim,*

Stichting Finoegristiek esittäytyy

Stichting Finoegristiek perustettiin vuonna 2013. Säätiön päätavoitteena on edistää suomalais-ugrilaiden kielin ja kulttuureihin kohdistuvaa kiinnostusta hollannin kielialueella. Nykyäänhan suomea, unkaria ja viroa ei voi enää opiskella yliopistotasolla missään Hollannissa tai Belgiassa. Opiskelumahdollisuuksien häviäminen ei kuitenkaan merkitse sitä, että näitä kieliä ja kulttuureita kohtaan ei enää tunnetaisi mielenkiintoa. Stichting Finoegristiek-säätiön hallitus pyrkii parhaansa mukaan lisäämään kiinnostusta suomalais-ugrilaisiin kielin ja kulttuureihin. Yhtenä kanavana ovat uutiskirjeemme. Lisäksi järjestämme vuosittain suuremmalle yleisölle tapahtumia suomalais-ugrilaiden kulttuurien ja kielten ti-

moilta. Jatkossa aiomme olla tiiviimmässä yhteistyössä muiden järjestöjen, kuten Alankomaat-Suomi Yhdistyksen kanssa, jotta voimme esittää suomalais-ugrilaisia kulttuureja Alankomaissa ja Flanderissa entistä laajemmin ja paremmin.

Jos haluat saada uutiskirjeemme tai sinulla on tapahtumia koskevia ehdotuksia, voit ottaa yhteyttä sihteerimme: finoegristiek@gmail.com.

Arvostamme myös suuresti rahallisia avustuksia. Avustukset ovat tervetulleita Stichting Finoegristiekin tilille NL80 RBRB 0931 0177 85.

*Annelieke Koskinen-Grim
Stichting Finoegristiekin puheenjohtaja*

De Kantele

Henk
Greuter

De kantele is het nationale instrument van Finland. Voor Lönnrot, de samensteller van het Kalevala-epos, waren kantele en Kalevala nauw verbonden met de Finse identiteit. Väinämöinen, de hoofdrolspeler in dit epos, maakte een kantele van het kaakbeen van de snoek (symbool van de onderwereld?) die hij zojuist had gedood. Die bespande hij met het haar van de hengst van Hiisi (ander symbool voor onderwereld). De vorm van de kleine kantele doet wel een beetje aan een snoek denken. Väinämöinen ontroerde (lied 41) met zijn spel iedereen, ook dieren en bosgeesten. Toen men zich aan het einde van de 18^e eeuw met de oude liederen en de kantele ging bezighouden waren Finse onderzoekers verrukt over deze passage. De Romantiek was ook tot Finland door-

gedrongen. Maar de eerste onderzoeker, Christfrid Ganander, vermeldde er al meteen bij dat dit lied ook bij jagers en vissers populair was. Veel van de oude liederen maakten nl. deel uit van bezweringen, bv. voor genezingen of de jacht, en zo zal deze passage menigmaal gezongen zijn om dieren uit hun schuilplaatsen te lokken.

De Finse kantele is een soort citer. In de Baltische landen en Rusland worden vergelijkbare instrumenten gebouwd en bespeeld. Alle kanteles gaan terug op een model dat bestaat uit een van bo-

Akseli Gallen-Kallela, Väinämöinen
(Kunstmuseum Didrichsen | Didrichsenin
taidemuseo) >>

28

Kantele

Kantele on Suomen kansallisinstrumentti. Kalevala eepoksen keränneelle Lönnrotille olivat kantele ja Kalevala läheisesti kytköksissä suomalaisen identiteettiin. Väinämöinen teki kanteleen hauen leuka-luusta (alamaailman symboli?), jonka hän juuri oli kalastanut. Hän viritti sen kielet Hiiden olennon hiuksista (myös alamaailman symboli?). Pienen kanteleen muoto muistuttaa haukea. Väinämöinen soitti kannelta niin taidokkaasti (runo 41), että ihmiset, eläimet ja jumalolennotkin liikutuivat. Kun 1700-luvun lopulla kiinnostus vanhoihin lauluihin ja kanteleen soittoon heräsi, tutkijat olivat erityisen innoissaan juuri tästä säkeestä. Romantiikan vaikutus oli päässyt leviämään Suomeenkin. Jo ensimmäinen tutkija, Christfrid Ganander,

mainitsi heti tämän säkeen olevan erityisen suosittu metsästäjien ja kalastajien keskuudessa. Tämän tapaisia säkeitä käytettiin nimittäin loitsuina mm. parantamista tai metsästysonnea varten. Tätäkin on varmaan käytetty usein houkuttelemaan eläimiä pois piilopaikoistaan.

Suomalainen kantele on eräänlainen sitra. Baltian maissa ja Venäjällä tehdään ja soitetaan samantyyppisiä instrumenttejä. Alkuperäiset kanteleet koverrettiin ontoiksi joko soittimen ylä- tai alapuolelta ja niihin kuului viisi kieltä. Sitä soitettiin vaakatasossa sylissä tai pöydällä. Tätä tyyppiä käytettiin muuttumattomana 1800-luvun alkuun saakka.

Kantele-sana on hyvin vanha. Sitä käytetään kaikissa suomensukuisissa kielissä. Mutta sanan alkuperäinen kieli on, ei voida varmuudella sanoa. Yhden teorian mukaan se on saanut alkunsa sanasta 'kansi' (varhaisuomen *kante-). Toisen teorian mukaan se on lainasana varhais balttilaisista kielistä (*kan-tle, mistä Liettuan 'kankles' ja Latvian 'koukles' ovat peräisin, *kan- tarkoitti 'laulaa').

Kanteleessa ei ole nauhoja niinkuin kitaran kaulassa. Viidellä kielellä voi siis saada aikaan vain viisi sointua. Niillä voi kuitenkin soittaa melko helposti joitakin sävellajeja. Monimutkaisempia melodiota varten tarvitaan kuitenkin enemmän kieliä. Niiden lukumäärä vaihtelee. 10-12 kielellä voi jo saavuttaa paljon (puolitoista oktaavia). Vaativampia musiikkiesityksiä varten tarvitaan isoja, yli 30 kielestä koostuvia kanteleita joiden

ven of van onderen uitgehold stuk hout, bespannen met vijf snaren. Om erop te spelen legt men het op tafel of op schoot. Eeuwenlang, tot het begin van de 19^e eeuw, bleef het instrument onveranderd.

Het woord kantele is heel oud. Het is in alle met het Fins verwante talen bekend. Of het ook een Oerfins woord is kan niet met zekerheid gezegd worden. Volgens de ene theorie is het een afleiding van 'kansi' (deksel, Oerfins *kante-), volgens een andere theorie is het een ontlening uit het Oerbaltisch (*kan-tle, waaruit ook het Litouwse 'kankles' en het Letse woord 'kokle' zijn voortgekomen, *kan- betekende 'zingen').

<< Ontrei Vanninen (1807-1891), een kantelespeler uit Sortavala (Karelië) speelt de kleine kantele. | Ontrei Vanninen (1807-1891), kanteleen soittaja Sortavalasta, soittamassa pientä kannelta.

ääniala voi olla enemmän kuin neljä oktaavia.

Konserttikanteleissa on mekanismi mikä avulla voi nopeilla liikkeillä muuttaa sointuja. Mekanismi antaa suuremman määrän mahdollisuuksia moduloida instrumentin ollessa viritetty diatonisesti. Kieliä näppäillään sormenpäillä, ei plektrolla, poikkeuksena tästä on Saarijärven seutu.

Pientä kannelta soitettiin koko Suomessa 1800 luvulle asti. Se oli helppo valmistaa ja sitä oli helppo oppia soittamaan. Sillä soitettiin tanssimusiikkia, säestettiin kansanlauluja ja improvisoitiin. Perinteisissä lauluissa ei ollut paljon sävelvaihteluita joten kielen vähäisyys ei tuottanut ongelmia. Länsi-Eurooppalaisen musiikin vaikutuksen myötä rakennettiin yhä isompia kanteleita ja pieni kantele jäi unohduksiin. Toisen maailmansodan

Een kantele heeft geen fretten, zoals een gitaar. Bij vijf snaren kun je dus ook maar vijf tonen maken. Je kunt wel vrij makkelijk flageolettonen produceren. Voor veel melodieën heb je echter een grotere toonomvang nodig, dus ook meer snaren. Het aantal ligt niet vast. Met 10 à 12 snaren (anderhalf octaaf) kun je al heel veel doen. Voor wie zich zelf met bas-snaren wil begeleiden of klassieke composities wil spelen zijn er ook grote kanteles met meer dan 30 snaren en een toonomvang van meer dan vier octaven. Concertkanteles zijn uitgerust met een mechanisme waardoor je met een snelle beweging de toonsoort kan veranderen en zo veel meer mogelijkheden hebt om te moduleren, maar het blijven diatonisch gestemde instrumenten.

De snaren worden alleen met de vinger toppen bespeeld, zonder plectrum, behalve in een klein gebied rond Saarijärvi.

jälkeen sen tekeminen ja soittaminen jatkui vain pienessä osassa Länsi-Suomea. Martti Pokela sai sen uudelleen tunnetuksi 70-luvulla. Hän sävelsi sille uutta musiikkia, loi sille uusia soittotapoja, sai sen mukaan koulujen musiikkiopetukseen ja hän inspiroi monia nuoria musikkoja jatkamaan hänen jalanjäljillään. Hän on ollut uranuurtajana myös suurempien kanteleiden suhteen. Kanteletta käytetään nyt kaikenlaisessa musiikissa vanhanaikaisesta hypermoderniin ja klassisesta poppiin.

Pienen kanteleen soittotekniikka muistuttaa jossain määrin kitaran soittotekniikkaa. Kieliä voi näppäillä (vetäisy) yhdellä tai kahdella sormella tai niiden yhdistelmällä. Jokaisella soittajalla on omat mielityksensä. Näppäilysoitossa kieliä ei sammuteta vasemmalla kädellä. Kielet saavat siis soida niin kauan kuin soivat.

Pekka Halonen, De kantelespeelster, 1892 | Kanteleensoittaja, 1892

Tot rond 1800 werd de kleine kantele overal in Finland gespeeld. Een kantele was makkelijk te maken en het spel

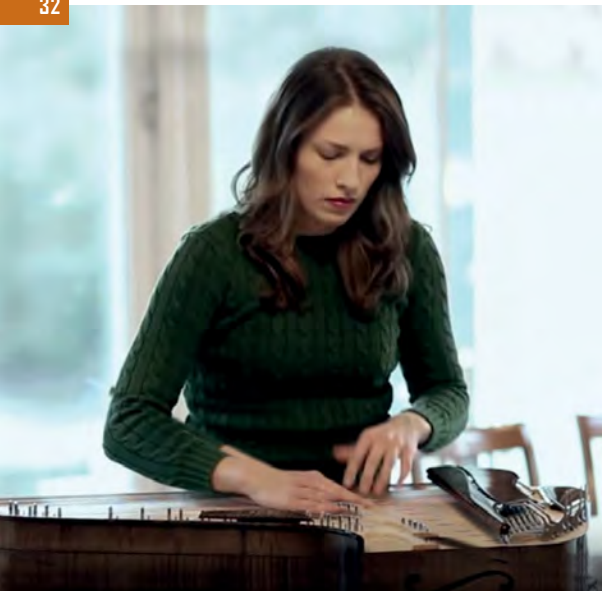

Martti Pokela

Vasemman käden pienillä sormiliikkeillä saadaan aikaan uusia sointuja. Tätä kutsutaan sulkutylyiksi.

makkelijk te leren. Men kon er danswijsjes op spelen, oude liederen begeleiden of ermee improviseren. Traditionele liederen hadden geen grote toonumfang dus was het geringe aantal snaren geen probleem. Naarmate de invloed van West-Europese muziek toenam werden er grotere kanteles gebouwd en raakte de kleine kantele in vergetelheid. Na de Tweede Wereldoorlog werd die alleen nog in een klein gebied in West-Finland gemaakt en bespeeld. In de jaren zeventig zorgde Martti Pokela echter voor een opleving ervan. Hij componeerde veel nieuwe muziek voor de kleine kantele, gebruikte nieuwe speelwijzen, zorgde ervoor dat dit instrument bij het muziekonderwijs werd gebruikt en inspireerde veel jonge musici om zijn werk voort te zetten. Ook voor de grote kantele heeft hij baanbrekend werk verzet. De kantele wordt nu voor alle soorten muziek

Ida Elina speelt concertkantele met ingebouwde versterker. | Ida Elina soittaa konserttikannelta, jonka on varustettu sisäänrakennetulla vahvistimella.

gebruikt, van ouderwets tot hypermodern, van klassiek tot pop.

De speeltechnieken voor de kleinere kanteles lijken enigszins op die voor de gitaar. Je kunt de snaren tokkelen, (slaan, met één of twee vingers) of een combinatie daarvan.

Bij het 'slaan' worden snaren die niet bij een akkoord horen met de linkerhand gedempt. Je hoort dus de open snaren. Door kleine bewegingen van de vingers van de linkerhand kunnen steeds andere akkoorden gemaakt worden. Deze stijl noemt men in het Fins 'sulku-tyyli'. Tussen het 'slaan' door kun je met de vingers van de linkerhand ook snaren tokkelen of versieringen maken.

Bij het tokkelen hebben de vingers van beide handen meestal een vaste plaats. Elke speler heeft daarbij zijn eigen voorkeur. De vingers van beide handen grijpen bijna in elkaar. Op deze wijze kan

Näppäilysoitossa kieliä näpätään tietyn sormijärjestyksen avustamana. Jokaisella soittajalla on tässä omat mieltymyksensä. Kädet on asetettuna sormet sormien lomaan. Tällä tavoin voidaan soittaa nopealla tempolla. Tätä tekniikkaa toteutettiin etenkin Karjalassa ja Itä-Suomessa. Tämä tyyli tunnetaan nimellä yhdysasento. On olemassa myös soittotapoja, joissa sormilla ei ole tiettyä järjestystä.

Suurkanteleissa vasemman käden rooli on soittaa pitkiä kieliä mataline sävelineen. Oikean käden rooli on soittaa lyhyempiä kieliä korkeampien sointujen aikaan saamiseksi, oikeastaan kuten pianolla tai haritarilla soittaessa. Tätä soittotekniikkaa kutsutaan ero-asennoksi.

Pieniä kanteleita soitettiin perinteisesti lyhyempien kielten puolelta (siis niin että lyhyet kielet ovat vatsan puolella), suurempia taas pitempien puolelta.

heel snel gespeeld worden. Deze techniek is het meest verbreid in Karelië en Oost-Finland. Deze stijl is in Finland bekend als 'yhdysasento'. Maar er zijn ook speelwijzen waarbij de vingers geen vaste plaats hebben.

Bij de grote kanteles speelt de linkerhand de lange snaren met lage tonen aan voor de akkoorden. De rechterhand (meestal maar twee of drie vingers) bespeelt de korte snaren met hoge tonen, eigenlijk als bij een piano of een accordeon. Deze speelwijze noemt men in het Fins 'ero-asento'.

De kleinere kanteles werden vanouds vanaf de korte kant (dus met de korte snaren aan buikkant) gespeeld, de grote nu meestal vanaf de lange kant.

De snaren van de kantele zijn van staal. Die geven het instrument een mooie heldere klank. Nylon, zoals bij de gitaar, wordt niet

Kanteleen kielet ovat terästä. Ne saavat soittimessa aikaan kauniin selkeän soinnun. Nylonia ei – toisin kuin kitarassa – kanteleessa käytetä. Aikaisemmin kieliä valmistettiin myös messingistä, kuparista tai pronssista. Kalevalan runo 44 mukaan niitä voidaan myös valmistaa nuorten neitojen hiuksista, mutta uskallan itse epäillä niiden (hiusten) sointia. Parhaiten kanteleen tekoon sopiva puulaji on leppä, mutta muitakin puulajeja, kuten mäntyä käytetään.

Seuraavassa artikkelissani haluan kertoa mikä merkitys kanteleella oli Suomen musiikkikulttuuriin 1800- ja 1900- luvuilla.

Henk Greuter
Käännös: Minna Rätty

gebruikt. Vroeger werden ze ook van messing, koper of brons gemaakt. Je kunt kanteles, zoals in de Kalevala, lied 44, met het haar van jonge meisjes bESPANen, maar of ze (de kanteles) dan veel geluid geven betwijfel ik. De meestgeschikte houtsoort voor de klankkast lijkt die van de elS te zijn maar andere houtsoorten (bv. vurenhout) worden zeker ook gebruikt.

In een volgend artikel wil ik ingaan op de rol van de kantele in de 19^e en 20^e Finse muziekcultuur.

Henk Greuter

Eila Dubbelaar-Viinanen

Een vluchteling in eigen land die haar geluk vond in Noordwijk

Rune en Margot Frants Aan het eind van de Vervolgoorlog, in juni 1944, moest de tienjarige Eila Viinanen voor de tweede keer vluchten uit haar geboortedorp Kuoksjärvi in Karelië. Het grote Sovjet offensief was begonnen. Samen met haar twee jaar oudere broer werd ze op een trein gezet naar een onbekende bestemming. Twee dagen later kwamen ze aan in Vaasa. Daar werden ze in de omgeving ondergebracht in een klein Zweedstalig dorpje, Västerhankmo. In de herfst ging ze naar de lagere school, leerde daar Zweeds en ging met glans over naar de volgende klas. Als beloning kreeg ze een lam van de familie Granfors, waar zij en haar broer, en later ook haar an-

dere familieleden, onderdak hadden gekregen.

Vluchteling in eigen land

Eila Viinanen werd geboren op 18 augustus 1934 in Kuoksjärvi, gemeente Hiitola. Ze was de op een na jongste van de negen kinderen van Jaakko en Ida Viinanen. Door de eeuwen heen is het leven in Karelië, aan de grens met de Sovjet-Unie (Rusland), onzeker en gevaarlijk geweest. In 1939 begon de Winteroorlog en het gezin werd geëvacueerd naar Kankaanpää in Zuid-Ostrobothnia. Hier werd het jongste kind geboren in 1941. In 1942 konden de Viinanens terugkeren naar hun dorp in Karelië, dat weer door

34

Eila Dubbelaar-Viinanen

Karjalainen evakko, joka löysi onnensa Noordwijkistä

Jatkosodan loppuvaiheessa, kesäkuussa 1944, joutui silloin kymmenvuotias Eila Viinanen lähtemään jo toisen kerran evakkoon Karjalassa sijaitsevasta Kuoksjärven kylästä. Neuvostoliiton suurhyökkäys oli alkanut. Hänet laitettiin yhdessä kaksi vuotta vanhemman veljen kanssa junaan, jonka määränpää oli heille tuntematon. Kaksi päivää myöhemmin he saapuivat Vaasaan. Siellä heidät kuljettiin pieneen ruotsinkieliseen kylään nimeltä Västerhankmo. Syksyllä hän aloitti kansakoulun, missä hän oppi ruotsinkielen. Hän suoriutui vuodesta hyvin ja siirtyi seuraavalle luokalle. Palkkioksi suorituksesta hän sai Granfordssin perheeltä lahjaksi lampaan. Granfordssin

perhe oli tarjonnut asuinpaikan hänelle ja hänen veljelleen, ja myöhemmin myös hänen vanhemmilleen.

Pakolaisena omassa maassa

Eila Viinanen syntyi 18. elokuuta 1934 Hiitolan kunnassa sijaitsevalla Kuoksjärvellä. Hän oli Jaakko ja Iida Viinasen 9-lapsisesta katraasta toiseksi nuorin. Vuosisatojen saattossa on elämä Karjalassa ollut useamminkin epävarmaa ja vaarallista. Talvisota alkoi vuonna 1939, minkä seurauksena perheen

Het gezin van Eila in Kuoksjärvi in de zomer van 1943. Eila in het midden tussen vader en moeder. (bron: Eila Viinanen privé.) Eilan perhe Kuoksjärvellä kesällä 1943. Eila on kuvassa isänsä ja äitinsä välissä (lähde: Eila Viinasen albumista). >>

Finland was heroverd in het begin van de Vervolgoorlog.

Het weerzien met Kuoksjärvi was een emotionele ervaring, omdat de boerderij en de bijgebouwen zwaar waren beschadigd. Ze zijn toen direct begonnen met de wederopbouw van het woonhuis, waarbij ze tijdelijk in een gebouw konden wonen van een plaatselijke handelaar. In de vroege zomer van 1944 was het huis klaar om bewoond te worden. Maar net toen ze hun huisraad aan het inpakken waren om te gaan verhuizen, kwam het dramatische bevel om opnieuw te evacueren! De massale Sovjet aanval langs de hele frontlinie over de Karelische landengte, en ten noorden daarvan, was te veel voor de Finse verdediging. De Finnen moesten zich terugtrekken. Viipuri viel op 20 juni 1944 en heel Finland was in gevaar. Er zat dus niets anders op dan dat de bevolking opnieuw moest worden geëvacueerd –

piti lähteä evakkoon ja he päätyivät Kankaanpäähän Etelä-Pohjanmaalle. Heidän nuorin lapsensa syntyi siellä vuonna 1941. Vuonna 1942 perhe pääsi palaamaan kotikyläänsä Karjalaan sen jälkeen kun se oli valloitettu takaisin jatkosodan alussa.

Kuoksjärvelle paluu nostatti tunteita, olivathan päärakennus piharakennuksineen vaurioituneet pahasti. He aloittivat heti korjausrakentamisen, jonka aikana he saivat asua paikallisen kauppiaan luona. Kesällä 1944 talo oli vihdoin siinä kunnossa, että he pääsisivät muuttamaan sinne takaisin. Mutta juuri kun he olivat pakkaamassa tavaroitaan muuttoa varten, tuli dramaattinen käsky lähteä uudelleen evakkoon. Neuvostoliiton jatkuva pommitus koko Karjalan pituudelta ja vieläpä sen yläpuolellakin kävi suomalaispuolustukselle liian rankaksi. Suomalaiset joutuivat perääntymään. Viipuri menetet-

nu voor laatste keer. Eila's vader Jaakko heeft voor het vertrek hun opnieuw opgebouwde huis in brand gestoken met de bittere woorden "als wij er niet in mogen wonen, dan de Russen ook niet". Het gebied werd definitief Russisch na de vredesonderhandelingen.

"De bevolking in de oorlogsgebieden in Karelië werd zonder uitzondering geëvacueerd. Dit was een heel grote logistieke en maatschappelijke operatie. Het betrof in totaal 420.000 mensen, 11% van de bevolking. De verdeling van de vluchtelingen werd bepaald door de draagkracht van de gemeenten. In het algemeen werden de nieuwkomers goed ontvangen. Na de vrede werd met succes gezocht naar een permanent onderkomen voor de vluchtelingen, die voornamelijk boer waren."

(Bron: Rune Frants, Finland 100 jaar: 1937-1947, Aviisi 2016-3).

"Karjalan sota-alueet evakuoitiin poikkeuksetta. Tämä oli suuri logistinen ja yhteiskunnallinen operaatio. Asia koski 420 000 henkilöä joka oli 11 % väestöstä. Evakoiden sijoittaminen tapahtui kuntien kykyjen mukaan. Ihmiset otettiin yleensä hyvin vastaan. Rauhan solmimisen jälkeen evakoille, jotka olivat enimmäkseen maanviljelijöitä, järjestettiin pysyvät asuinpaikat".

(Lainaus Rune Frantsin artikkelista 1937-1947, joka on julkaistu aiemmin Aviisissa.)

ti 2. heinäkuuta 1944 ja koko Suomi oli vaarassa. Ei ollut muuta vaihtoehto, kuin että asukkaat jouduttiin evakuoimaan uudelleen – tällä kertaa pysyvästi. Eilan isä Jaakko tuikkasi juuri korjatun talonsa tuleen sanoen: "Jos me emme täällä voi asua, eivätkä voi venäläisetkään". Rauhansopimuksen ehtoihin kuului, että alue liitettiin pysyvästi Neuvostoliittoon.

Een nieuw begin

Het gezin Viinanen werd volledig uit elkaar gerukt. De vader en oudste zoon dienden in het leger, de oudste dochter was 'lotta' geworden in de gelijknamige paramilitaire beweging voor vrouwen. Eila werd samen met haar broer Toivo met de trein van het station in Ahola naar het westen gestuurd en ze kwamen twee dagen later aan in Toby (Tuovila), vlakbij

Vaasa. Daar werden ze met andere lotgenoten opgevangen en met de bus naar Kvevlax (Koivulahti) vervoerd. In Kvevlax stond een man met paard en wagen klaar om een deel van de vluchtelingen naar Västerhankmo te brengen. Er was ook een man die de vluchtelingen in vloeiend Fins vertelde wat er ging gebeuren en waar ze naartoe gebracht zouden worden.

De eerste groep vluchtelingen die net zijn aangekomen in Västerhankmo. Eila en Toivo achter op de wagen (witte cirkel) (bron: Eila Viinanen privé). | Ensimmäinen evakkoryhmä on juuri saapunut Västerhankmohun. Eila ja Toivo istuvat takaosassa (kuva Eila Viinasen albumista).

Uusi alku

Viinasen perhe erotettiin täysin toinen toisistaan. Isä ja vanhin pojista joutuivat sotaväkeen ja vanhimasta tyttärestä tuli lotta. Eila ja hänen veljensä Toivo pistettiin Aholan asemalla junaan kohti länttä, määränpäänään Vaasan lähellä sijaitseva Tuovila. Siellä heidät otettiin muiden

evakkojen kanssa vastaan niin että matka saattoi jatkua bussilla Koivulahteen. Koivulahdessa osa heistä pääsi hevosekärrin kyydissä Västerhankmohun. Paikalla oli myös suomea puhuva mies, joka kertoi evakoille mitä oli odotettavissa ja minne he päätyisivät.

Västerhankmo ligt ca. 25 km ten noord-westen van Vaasa en was in die tijd volledig Zweedstalig. Binnen enkele maanden kwamen er in totaal 120 vluchtelingen aan, op een bevolking van 350 mensen. Er kwamen ook ca. 200 huisdieren, met name koeien en enkele varkens en paarden, die ondergebracht moesten worden – de meeste paarden waren gevorderd door de Finse staat. Opvallend was dat het hele proces grotendeels zonder problemen verliep. Wellicht hielp het dat de logistiek in handen lag van de dorpeelingen zelf, waardoor de verantwoordelijkheid breed gedragen werd.

De omstandigheden waren verre van ideaal. De eerste dagen woonden zij met veertien anderen in een klein huisje, dat het eigendom was van het gezin Blomqvist. Eila en Viljam hebben daar op de rest van het gezin gewacht. Hun moeder was onderweg met de huisdieren. Maar de naaimachine van hun moeder was er al

Västerhankmo sijaitsee n. 25 km päässä Vaasasta, sen luoteispuolella, ja siihen aikaan se oli täysin ruotsinkielinen. Muutamien kuukauden sisällä paikalle saapui 120 evakkoa, mikä oli paljon 350 asukkaaseen nähden. Heillä oli mukanaan n. 200 kotieläintä, pääasiassa lemmiä, sekä muutamia sikoja ja hevosia joille myös piti löytää katto pään päälle. Suurin osa hevosista oli otettu sotavaen tarpeisiin. Oli merkille pantavaa, että asiat hoituivat suhteellisen helposti. Ehkä tässä auttoi se, että asioiden järjestely oli kyläläisten harteilla, minkä myötä he tunsivat sen velvollisuudekseen.

Olosuhteet olivat kaukana ihanteellisesta. Ensimmäiset päivensä he viettivät erään Blomquistin perheen pienessä sivurakennuksessa yhdessä 14 muun lapsen kanssa. Eila ja Viljam saivat odottaa siellä muuta perhettään. Heidän äitinsä

en stond voor het raam waar ze sliepen. Eila zat dagenlang bij de naaimachine en keek vandaar door het raam naar de wieden van de oude Äppsto windmolen, die tegenover het huisje stond. Zij kon maar niet begrijpen waarom mama zo lang wegbleef en vroeg zich ook af waar de rest van het gezin gebleven was. Eila sprak alleen Fins en kon met niemand praten over haar gevoelens, behalve met haar broer Viljam – zij voelde zich heel erg alleen en verlaten. Twee andere kinderen van het gezin kwamen enkele dagen later aan.

Op 18 augustus, de verjaardag van Eila, bracht de postbode een grote houten kist waar haar naam op stond. In de kist zat een springlevend speenvarken van hun boerderij in Kuoksjärvi! Alma Granfors was haar verjaardag niet vergeten en zij had een hele grote taart gebakken en met verse aardbeien gedecoreerd. Het werd een onvergetelijke dag!

oli matkalla sinne kotieläimet mukanaan. Ompelukone sen sijaan oli jo saapunut, ja se oli heidän nukkumapaikkansa ikkunalaudalla. Eila istui päiväkausia odottamassa ompelukoneen vieressä katsellen talon vieressä olevan vanhan Äppston tuulimyllyn siipiä. Hän ei voinut ymmärtää miksi odottaminen kesti niin kauan ja mielti että missähän muut perheenjäsenet saattoivat olla. Eila puhui vain suomea, eikä voinut siis kertoa tunteuksistaan kenellekään, paitsi veljelleen Viljamille. He tunsivat olonsa todella yksinäisiksi ja hyljätyiksi. Perheen kaksi muuta lasta saapuivat paikalle paria päivää myöhemmin.

18. elokuuta, Eilan syntymäpäivänä, postoi hänelle osoitetun suuren puulaatikon. Laatikossa oli elävä porsas heidän Kuoksjärven maatilaltaan. Alma Grandfords ei myöskään ollut unohtanut Eilan synty-

De Äppsto-windmolen van de familie Blomqvist. De eerste twee weken woonde Eila in het kleine huisje rechts. Eila zat vaak voor het raampje en hoopte dat zij moeder, broers en zusters kon zien aankomen. Het langzame bewegen van de wieden gaf haar rust en vrede (foto: Stefan Råback). | Blomqvistin perheen Äppsto-tuulimylly. Eila asui ensimmäiset kaksi viikkoa oikealla olevassa pienessä mökissä. Siellä hän istui paljon ikkunan ääressä odottamassa äitiään, isäänsä ja sisarusiaan. Tuulimyllyn siipien seuraaminen tuntui hänestä rauhoittavalta (kuva: Stefan Råback).

mäpäivää ja paistoi hänelle suuren mansikkakakun. Päivästä tuli ikimuistoinen! Alma ja Alfred Granfords asuivat lähettyvillä suurehkoissa talossaan kahden lapsensa, Allanin ja Anitan kanssa. Tarkoitus oli, että Viinaset muuttaisivat heille asumaan. He kunnostivat yläkerran sopivaksi tulokkaille ja sinne laitettiin myös oma keittiö.

Eilan äiti saapui vasta muutamaa viikkoa myöhemmin Västerhankmohun. Isä-Jaako oli taistellut Karjalassa etulinjassa heidän kotikylänsä, Kuoksjärven, lähettyvillä. Sodan päätyttyä hänen piti ensin mennä Lappiin korjaamaan Lapin sodassa pahoin

vaurioituneita siltoja ja teitä. Kuuluisa suomalainen laivanvarustaja Antti Wihuri (1883-1962) sekä Paavo Nurmi (1897-1973) olivat siellä myös samassa tarkoituksessa. Tämä kolmikko rupesi pitämään yhtä ja he oppivat tuntemaan toisensa sinä aikana hyvin.

Marraskuussa 1944 perhe oli vihdoin monien vaikeuksien jälkeen vihdoin yhdessä Västerhankmossa. Perhe yritti päästä kiinni normaaliin elämään. Nyt Eila puhuu lämpimästi Granfordssin perheestä. Muutamia vuosia sitten hän vieraili 'isäntäperheensä' luona. Kaikkina näinä vuosina he lähettivät toinen toisilleen joulukortteja. Alman ja Alfredin kuoltua

Op de zolder hadden Alfred en Alma Granfors kamers en een kleine keuken ingericht. Hier woonde het gezin Viinanen vanaf de herfst van 1944 tot het vertrek in 1946 (bron: Västerhankmo dorpsarchief). | Alfred ja Alma Granfords laittoivat ullakkokerrokseen tulijoita varten pienen keittiön. Viinasen perhe asui heidän luonaan syksystä 1944 vuoteen 1946 saakka (kuva Västerhankmon kylän arkistosta).

Alma en Alfred Granfors woonden vlakbij in een vrij groot oud huis met hun twee kinderen, Allan en Anita. De bedoeling

was dat het gezin Viinanen bij hen zouden gaan wonen. Ze zijn dan ook direct begonnen met de verbouwing van de

heidän tyttärensä Anita Södergård jatkoivat tätä traditiota.

Jo vuonna 1945 perhe siirrettiin Uuteenkaarlepyyhyn, missä he asuivat seuraavat kaksi vuotta. Sen jälkeen he saivat vuonna 1948 pysyväksi asuinpaikakseen maatilan Kokemäenjoen rannalta Nakkilasta joka sijaitsee 15 km kaakkoon Porista. Tähän rakennettiin ripeästi uusi koti piharakennuksineen.

Helluntaina 1949 Eila pääsi ripille jonka jälkeen hän 16-vuotiaana muutti Turkuun missä hän sai apulaisen viran Norjan konsulaatista. Hän työskenteli siellä useita miellyttäviä vuosia konsulin kuolemaan

<< Het gezin van Eila is bijna weer compleet bij elkaar. Eila rechts onder (foto: Eila Viinanen privé). | Eilan perhe jälleen yhdessä. Eila oikealla alhaalla (kuva: Eila Viinasen albumista).

zolder, waar ook zelfs een keuken werd geplaatst.

Eila's moeder met de huisdieren is pas enkele weken later in Västerhankmo angekommen. Jaakko, haar vader, was soldaat aan het front op de Kareelische landengte, niet ver van hun dorp Kuoksjärvi, maar moest na de vrede eerst naar Lapland om te werken aan de wegen en bruggen die zwaar beschadigd werden tijdens de Lapland oorlog. De Finse grootindustriële Antti Wihuri (1883-1962) en Paavo Nurmi (1897-1973) waren eveneens naar dezelfde plaats gestuurd voor herstelwerkzaamheden. Ze vormden een hecht trio en hebben elkaar daar goed leren kennen.

In november 1944 was het hele gezin in Västerhankmo aangekomen, ze waren eindelijk bij elkaar na zo veel nare ge-

beurtenissen. Het gezin probeerde het leven weer op te pakken. Eila praat nu nog heel warm over de Granfors familie. Zij is enkele keren teruggegaan om haar 'gastfamilie' te bezoeken. Er worden steeds kerstkaarten over en weer gestuurd, in het begin aan Alma en Alfred en later, na hun overlijden, nam hun dochter Anita Södergård de traditie over.

Al in 1945 werd het gezin overgeplaatst naar Nykarleby (Uusikaarlepeyy), waar ze twee jaar bleven wonen. Vervolgens kregen zij in 1948 een nieuw definitief onderkomen op een boerderij in Nakkila, ca. 15 km ten zuidoosten van Pori langs de Kokemäenjoki. Hier werd in rap tempo een nieuw woonhuis met bijgebouwen neergezet.

Eila op bezoek in Västerhankmo omstreeks 1960. Eila tweede van links, haar twee kinderen, Silja en Ruud staan voor haar (foto: Anita Södergård privé). | Eila vierailulla Västerhankmossa vuoden 1960 paikkeilla (kuva: Anita Södergårdin albumista).

De nieuwe boerderij van de familie in Nakkila omstreeks 1952 (foto: Eila Viinanen privé). | Perheen uusi maatila Nakkilassa vuoden 1952 paikkeilla (kuva: Eila Viinasen albumista).

Met Pinksteren in 1949 werd Eila geconfirmeerd (pääsi ripille) en daarna vertrok ze als 16-jarige naar Turku, waar zij als dienstmeisje bij het Noorse Consulaat heeft ge-

werkt. Ze had daar vier mooie jaren, totdat de consul overleed, waarna zijn vrouw met de kinderen is teruggegaan naar haar geboorteland Denemarken.

saakka, jonka jälkeen leski muutti lapsineen takaisin kotimaahansa Tanskaan.

Onni löytyi Hollannista

Asuttuaan hetken Helsingissä Eila muutti 1956 Tukholmaan saatuaan kotiapulaisen pestin kukkasipulien maahantuojaan perheeseen. Vuonna 1956 tämä ruotsalainen perhe vietti lomansa Noordwijkissä, missä he tunsivat monia kukkien kasvattajia. Eila oli heidän mukanaan huolehtimassa perheen lapsista. Siellä hän sattumalta tapasi nuoren miehen, joka sillä hetkellä oli armeijassa. Muutaman päivän päästä perheen dyynien kupeessa olevaan lomaosoitteeseen tuli kirje, jonka kuoressa luki vain sana 'Heila'. Pari tapasi toinen toisensa lyhyesti minkä jälkeen Eilan piti palata takaisin Tuk-

<< Eila op haar confirmatiedag (rippikoulu) (foto: Anita Södergård privé). | Eilan rippikoulukuva (kuva: Anita Södergårdin albumista).

Geluk gevonden in Nederland

Na een korte tijd in Helsinki verhuisde Eila in februari 1956 naar Stockholm en werd dienstmeisje bij het gezin van een bloembollenimporteur. In juni 1956 ging het Zweedse gezin op werkvakantie naar Noordwijk, waar ze veel bloembollenkwekers kenden. Eila ging mee om voor de kinderen te zorgen. Daar ontmoette ze toevallig een jongen die in militaire dienst was. Enkele dagen later kwam een brief naar het adres waar het gezin logeerde, vlak achter de duinen. Op de envelop stond maar een woord: Heila. Na enkele korte ontmoetingen moest Eila terug naar Stockholm met 'haar' gezin. Echter, enkele maanden later is Eila definitief naar Noordwijk vertrokken waar ze Jan had leren kennen. Ze heeft snel Nederlands geleerd. Eind september is ze naar Nakkila gereisd om moeders 60ste verjaardag te vieren, niet samen met haar vriend Jan, want hij was in militaire dienst, maar wel met de aanstaande schoonva-

der. Ze hoorde mensen fluisteren "zo een knappe meid met zo een oude man". Haar ouders hebben van alles geprobeerd om Eila over te halen om niet naar Nederland te verhuizen. Haar standvastigheid om voor Jan te kiezen werd ondersteund door de schoonvader.

Eila's vriend Jan Dubbeelaar werd geboren op 24 november 1936 in Noordwijk. De ouders hadden een vistransportbedrijf. Op 10 september 1958 zijn Eila en Jan getrouwd. In 1960 werd hun eerste kind, Ruud, geboren en drie jaar later een meisje met een mooie Finse naam, Silja.

De eerste jaren zorgde Eila voor het gezin. Jan was chauffeur in het familie vistransportbedrijf en was vaak onderweg naar verschillende plaatsen in heel Europa, van Finland tot Spanje. Toen de kinderen pubers waren geworden, is Eila in een warenhuisketen gaan werken, eerst in Noordwijk en later in Oegstgeest.

Eila straalt op haar trouwdag (foto: Eila Viinanen privé). | Säteilevä Eila häääpäivänään (kuva: Eila Viinasen albumista).

Jan stapt uit de koets het huwelijksbootje in (foto: Eila Viinanen privé). | Jan astuu ulos vaunuista vihkimistilaisuuteen (kuva: Eila Viinasen albumista).

Eila met Ruud en Silja (foto: Eila Viinanen privé). | Eila yhdessä Ruudin ja Siljan kanssa (kuva: Eila Viinasen albumista).

Het gezin bouwde snel een grote vriendenkring op. Voor Eila waren de bezoeken aan de Finse Zeemanskerk erg belangrijk. Daar kon ze zich even bijna thuis voelen, Finse kranten lezen en praten met andere Finnen. Bowlen was een belangrijke vrijetijdsbesteding voor het hele gezin. Een hele kast werd gevuld met fraaie trofeebekekers.

holmaan 'perheensä' kanssa. Hän palasi kuitenkin muutaman kuukauden päästä takaisin Noordwijkiiin oppiakseen tuntemaan Janin paremmin. Hän oppi nopeasti hollanninkielen. Syyskuun lopussa hän matkusti Nakkilaan äitinsä 60-vuotis syntymäpäiville – ei kuitenkaan Janin kanssa, koska hän oli armeijassa – vaan Janin isän, tulevan appensa kanssa. Hän kuuli ihmisten kuiskivan "niin kaunis tyttö noin vanhan miehen kanssa". Eilan vanhemmat tekivät kaikkensa estääkseen tytärtä muuttamasta Hollantiin. Mutta hänen tuleva appensa tuki hänen vakaata päätöstään palata Janin luo.

Eilan poikaystävä Jan Dubbelaar syntyi 24. marraskuuta 1936 Noordwijkissä. Hänen vanhemmillaan oli kalankuljetusyritys. 10. syyskuuta 1958 Eila ja Jan menivät naimisiin. Vuonna 1960 syntyi heidän ensimmäinen poikansa Ruud ja 3 vuotta myöhemmin heidän tyttärensä, jolla on kaunis suomalainen nimi, Silja.

De zoon van Eila en Jan, Ruud, heeft zijn carrière opgebouwd in de vleesindustrie, eerst als commercieel directeur van een van de grootste groothandels. Later heeft hij met een kleine groep vrienden een bedrijf opgezet voor de import van hammen uit Zuid-Europese landen.

Nawoord

Wij zitten bij Eila thuis in Noordwijk met lekkere broodjes vis en een glas witte wijn, door zoon Ruud klaargemaakt. Wij hebben talloze foto's bekeken en teruggekeken op haar bewogen leven. Haar dierbaarste foto? 'De aankomst als tienjarige vluchteling in het rustige Västerhankmo', zie foto pagina 37. Eila is zeer tevreden; ze heeft veel moeten, en mogen meemaken. Steeds heeft ze vriendelijke en positieve mensen ontmoet. Wij hebben Eila enkele keren gesproken en het valt steeds op hoe positief zij in het leven staat. Wellicht is dat ook de verklaring – vriendelijkheid

Ensimmäisinä vuosina Eila hoiti itse perheensä. Jan ajoi työhönsä perheyhteyksien rekkaa ja hän joutui olemaan paljon poissa kotoa matkoilla halki Euroopan Suomesta Espanjaan. Lasten tultua teinikään Eila meni töihin tavarataloon ensin Noordwijkiiin ja myöhemmin Oegstgeestiiin.

Perheellä oli laaja ystäväpiiri. Eilalle käynnit Suomen Merimieskirkolla Rotterdamissa olivat hyvin tärkeitä. Siellä hän sai olla hetken suomalainen, lukea suomalaisia lehtiä ja puhua omaa äidinkieltä muiden suomalaisten kanssa. Keilailu oli perheen yhteinen harrastus. Kotona heillä oli varattu kokonainen kaappi palkintopokaaleille.

Eilan ja Janin poika Ruud on luonut uransa lihatalouden piirissä, ensin kaupallisena johtajana yhdessä suurimmista lihatuista. Myöhemmin hän perusti

wordt met vriendelijkheid beloond. Als oud-vluchteling volgt zij met verdriet hoe moeilijk de hedendaagse vluchtelingen problematiek is geworden.

Ruud vertelde ook nog een interessant verhaal. Hij was vrij recent in Helsinki voor zaken en heeft daar Antti Wihuri ontmoet, een zoon van de industrieel Wihuri, die samen met zijn grootvader Jaakko in Lapland verbleef tijdens de Laplandoorlog. Al snel werd over de gezamenlijke avonturen gesproken van vader Antti en grootvader Jaakko. Ze hebben elkaar daar nog een paar maal ontmoet en is Ruud ook een keer in de sauna uitgenodigd in het buitenhuis van Antti Wihuri in de buurt van Ivalo in Lapland.

Rune en Margot Frants

muutaman ystävänsä kanssa eteläeurooppalaisten kinkkujen maahantuontiyrityksen.

Jälkisanat

Istumme Eilan kotona Noordwijkissä. Ruud on laittanut tarjolle herkullisia kalavoileipiä ja niiden painikkeeksi viiniä. Katselimme vanhoja valokuvia. Kysyin mikä kuva on hänelle rakkain. "Kuva siitä, kun saavuin 10-vuotiaana evakkona Västerhankmohun". Eila on tyytyväinen elämäänsä. Hänen on täytynyt, ja hän on saanut kokea paljon. Hän on kohdannut elämässään ystävällisiä ja positiivisia ihmisiä. Aina kun tapaamme Eilan, on silmiinpistävää miten positiivinen ihminen hän on. Ehkä se myös selittää kaiken – ystävällisyyteen vastataan ystävällisyydellä. Entisenä evakkona hänestä on vaikeaa seurata nykyajan pakolaisongelmia.

Eila thuis in Noordwijk. Aan de muur hangen dierbare herinneringen: een gezinsfoto uit Kuoksjärvi en foto's van haar twee kinderen (foto: Rune Frants). | Eila kotonaan Noordwijkissä. Seinälle on ripustettuna rakkaita muistoja: Kuoksjärven aikainen perhepotretti ja kuvia heidän lapsistaan (kuva: Rune Frants).

Ruudilla oli mielenkiintoinen tarina kerrottavanaan. Hän oli ollut jokin aika sitten työnsä puolesta Helsingissä, missä hän tapasi Antti Wihurin, edesmenneen laivanvarustaja Wihurin poika. He keskustelivat isä-Antin ja isoisä-Jaakon yhteisistä seikkailuista Lapin sodan jälkeisillä jälleerakennustyömailla. He ovat tavanneet toisensa useampaankin otteeseen ja Ruud on myös kutsuttu saunomaan Lappiin Antti Wihurin mökille, joka on Ivalon lähellä.

Rune en Margot Frants Käännös: Minna Rätty

We hebben nieuwe bureen gekregen bij ons vakantiehuis in Finland. Na het eerste contact blijken het sympathieke en hartelijke mensen.

Wij, de mannen, hebben allebei onze vrouw nodig als tolk. Hij praat uitsluitend Fins en dat maakt communicatie wat lastig, maar niet onmogelijk. Onze buurvrouw spreekt uitstekend Engels en die vertaalt alles voor hem en weer retour naar mij. Zo ontstaat er een soort rondomvertaalkring als we samen zijn. En als de vrouwen onderling aan het kletsen zijn verstaan we het allebei niet meer. Als ik naar de grijs op zijn gezicht kijk weet ik niet zeker of het aan de taal of aan het onderwerp ligt.

Ik probeer via steenkolen Fins en gebaren met hem te communiceren. Hij heeft

veel humor en begrijpt alles expres verkeerd. Het resultaat is dat we allebei steeds in de lach schieten waarbij onze vrouwen ons glimlachend bekijken. Het klikt vanaf het eerste moment. Sindsdien zijn we vrienden met een taalprobleem, d.w.z. bij de mannen. Bij de vrouwen is het geen probleem, die blijven kletsen. Toen we in de zomer aankwamen vertelde de buurman dat er een nieuwe huis onderweg was en excuseerde zich alvast voor de overlast. Het huis bleek een bouwpakket te zijn. Balkjes die in elkaar passen en waar je uiteindelijk een schoorsteen opzet. Je ziet ze wel eens in een toeristenwinkel liggen, zo iets, maar dan wat groter. Doordat onze huizen een flink stuk van de openbare weg afliggen moest het aangevoerd worden over een

smalle landweg. Dat gaf problemen met de immense truck waar alles op lag en de vracht moest overgeladen worden op kleine vrachtwagens. Na het lossen bleek dat niet alles op de juiste volgorde lag en de bouwpuzzel was geboren.

In Finland ken je een gebruik dat *talkoot* heet. Dat wil zeggen dat je bureen helpt om op gang te komen. De tijdsduur mag je zelf bepalen, ook naar gelang de behoefte. Wij hebben het ook gehad bij onze komst. Toen we de fundering stortten waren er opeens zes (buur)mannen die we (nog)niet kenden aan het werk. Ze werkten volgens een beproefde methode om alles waterpas te krijgen. Met een waterslang aan twee houten paaltjes werd duidelijk dat ze het vaker hadden gedaan. Als er *merkki* werd geschreeuwd was het beton op de juiste hoogte en stapte de man in het cement een paar meter verder. Tijdens de lunch gaf ik de mannen alvast als dank een flesje jenever

die we bijna standaard meenamen uit Nederland.

Toen *merkki*, *melki* en daarna *mabey* werd, begon het duidelijk te worden dat ik de fles te vroeg had gegeven. Redelijk aangeschoten werd de klus volbracht. De volgende ochtend vonden we een overgebleven buurman die in zijn auto lag te slapen.

Twaalf jaar later stond ik op de nieuwe fundering van de bureen en kreeg een zware voorhamer in mijn handen. De buurman deed het voor. Nummer 5-1 bij 5-2 passen en dan gewoon hard slaan. Als je dat lang genoeg volhoudt komt er een soort van bouwskelet tevoorschijn. De vrouwen zeggen waar de puzzelstukjes moeten komen en de mannen slaan alles in elkaar.

De buurman van de andere kant kwam ook erbij. Het voorstellen ging op de Finse minimale methode. 'Moi, minä olen naapuri, no niin' ('Hoi, ik ben de buurman,

Wilem Mulder

46

Kolumni Naapurit

Suomessa sijaitsevan loma-asuntonne naapuriin on muuttanut uusi perhe. Ensitapaamisen perusteella he vaikuttavat varsin sympaattisilta ja sydämellisiltä ihmisiltä.

Me miehet tarvitsemme kumpainekin vaimojamme tulkeiksi. Naapurinmies puhuu vain suomea, ja se hieman hankaloittaa kanssakäymistä, mutta ei tee siitä mahdotonta. Naapurinvaimo puhuu erittäin hyvää englantia, ja kääntää kaiken miehelleen sekä vastavuoroisesti minulle. Tämä luo eräänlaisen kääntämisen kehän, kun kokoonnumme yhteen. Ja kun vaimomme rupattelevat keskenään, emme kumpikaan ymmärrä enää mitään. Naapurinmiehen kasvoilla olevasta virneestä en voi päätellä,

johtuuko se kielestä, vai keskustelunaiheesta.

Yritän kommunikoida naapurinmiehen kanssa käyttäen kömpelöä suomea ja eleitä. Hän on huumorintajuinen, ja ymmärtää kaiken tahallaan väärin. Lopulta remahdamme nauruun, ja vaimomme katsovat meitä hymyillen. Meillä klikkasi heti alusta lähtien. Olemme ystäviä, joilla on kieliongelma. Siis meillä miehillä. Vaimoillamme taas ei ole mitään ongelmia, he jaarittelevat menemään.

Kun taas kesällä saavuimme loma-asuntonne, naapuri kertoi, että heille olisi tulossa uusi talo, ja pahoitteli jo etukäteen siitä johtuvia häiriöitä. Kävi ilmi, että kyseessä oli talopaketti. Siihen

kuuluu toisiinsa sovivia palkkeja, ja kaiken kruunaa savupiippu. Samanlaisia taloja näkee joskus pienemmässä mittakaavassa turistiliikkeissä. Talomme sijaitsevat pitkän matkan päässä julkisilta teiltä, ja talopaketti piti kuljettaa tontille kapeaa mökkipolkua pitkin. Osia kuljettanut valtava rekka-auto koitui ongelmaksi, ja kuorma piti kertaalleen purkaa ja lastata pienempiin rekka-autoihin. Kun kuorma saatiin viimein purettua tontille, kävi ilmi, etteivät osat olleet oikeassa järjestyksessä. Tuloksena oli rakennuspalapeli.

Suomessa on käytäntö nimeltään *talkoot*. Se tarkoittaa sitä, että naapurit auttavat alkuun pääsemisessä. Saapuesamme paikalle me pääsimme myös autamaan. Perustuksia rakentamassa olivin yhtäkkiä kuusi naapuria (miespuolisia), joita emme (vielä) tunteneet. He työskentelivät jo selvästi aiemmin testatun menetelmän mukaan, saadakseen kaiken

vatupassinsuoraksi. He asettivat vesilet-kun kahden puupylvään väliin. Kun huudettiin *merkki*, oli betoni oikealla korkeudella, ja sementissä seissyt mies sai astua taas pari metriä eteenpäin. Lounaspaus-silla ojensin miehille kiitokseksi pullon geneverä, jota tuomme aina mukana Alankomaista.

Kun *merkistä* tuli ensin *melki*, ja sitten *mabey*, kävi selväksi, että olin antanut pullon miehille liian aikaisin. Homma viimeisteltiin melkoisen humaltuneissa tun-

47

ja'), afsluitend met een knik, dat was het. Ik stelde me ook voor maar had niet de indruk dat hij me hoorde. Nadat ik een paar keer steeds luider naar hem had geschreeuwd dat hij een balk moet pakken die via de hijskraan zijn kant opdraaide, is het me duidelijk, hij is vrijwel doof.

nelmissa. Seuraavana aamuna löysimme yhden naapureista autostaan nukkumasta.

Kaksitoista vuotta myöhemmin seisoin uusien naapureittemme talon perustuksilla, ja käteeni lyötiin raskas pajavasara. Naapuri näytti mitä piti tehdä. Palkki 5-1 kiinnitettiin palkkiin 5-2, ja sitten vaan lyötiin kovaa. Jos tätä jatkaa tarpeeksi pitkään, eräänlainen talon runko ilmestyy näkyviin. Vaimot neuvovat mihin kohtaan mikäkin pala pitää laittaa, ja miehet hakkaavat palat toisiinsa kiinni.

Toisen puolen naapuri tuli myös paikalle. Esittely sujui suomalaisen minimaalisen kaavan mukaan. 'Moi, minä olen naapuri, no niin,' ja sitten nyökkäys, siinä se. Minä esittelin myös itseni, mutta en uskonut hänen kuulleen mitä sanoin. Kun olin huutanut muutamaa otteeseen aina vain kovemmalla äänellä että hänen pitäisi ottaa vastaan palkki, joka oli tulossa

Hij blijkt wel iets te horen, maar alleen als je hem van korte afstand iets in zijn oren schreeuwt. Mijn nieuwe buurman wist dat schijnbaar wel want ik zie ze zo met elkaar communiceren. Dat ik wel wat hoor, blijkt als mijn buurman zich in zijn buurman vergist. Hij schreeuwt me van korte afstand bijna van mijn ladder af.

Zo sta ik op een gegeven moment op vier meter hoogte woest te gebaren tegen burens die me niet verstaan en niet horen. Ze moeten niet zo schreeuwen, ik ben verdorie niet doof, ik versta het gewoon niet.

Op grote hoogte kijken we elkaar aan en schieten in de lach. Zonder ongelukken bereikten we de nok van het dak.

De buurman inviteerde ons voor een drankje om ons te bedanken. Nadat hij had gevraagd wat onze voorkeur was ging hij een dure fles rode wijn halen. Hij had zelf de voorkeur voor Wodka maar

häntä kohti nosturilla, kävi ilmi että hän oli tosiaan puolikuuro.

Ilmeisesti toinen naapuri kuulee kyllä hieman, mutta vain, jos hänen korvaansa huutaa lähietäisyydeltä. Uusi naapurini tiesi selvästi asiasta, sillä näin heidän kommunikoivan keskenään juuri edellä mainitulla tavalla. Kävi myös ilmi että minä kuulen kyllä, se huomattiin kun naapuri vahingossa erehtyi henkilöstä. Hän huusi lähietäisyydeltä korvaani niin kovaa, että melkein putosin tikapuulta.

Niinpä huomasiin seisovani neljän metrin korkeudessa, viittomassa villisti naapureille jotka eivät ymmärtäneet eivätkä kuulleet minua. Minulle heidän ei tarvinnut huutaa, en hemmetti vie ole kuuro, en vain ymmärtänyt kieltä.

Etäisyydeltä katsomme toisiamme ja purskahdamme nauruun. Saavutimme katon harjan kommelluksitta.

zou zich voor deze gelegenheid aanpassen. We spraken af na de sauna als er weer wat beweging in onze spieren was teruggekomen. Rode wijn zou het allemaal nog wat soepeler maken. De buurman, geen wijndrinker, had ooit gelezen dat wijn moest ademen en had de fles reeds op het terras ontkurkt. Zelf dook hij net als wij de sauna in. Het was reeds donker toen we op het terras gingen zitten en zagen de glazen gevuld op de tafel staan. 'Ik heb reeds ingeschonken,' zei hij voldaan naar de glazen wijzend.

Hij pakte de glazen en zei: 'We gaan proosten op nieuwe burens.' We klikten de glazen tegen elkaar. Het geluid klonk echter dof, zoals je krijgt als er een barst in zit. Verbaasd keken we elkaar aan. Vloekend keek de buurman in zijn glas. De glazen waren tot de rand aan toe gevuld met kleine vliegjes. De fles was nog voller. Hij had persoonlijk alle fruitvliegjes in de omgeving verzopen in rode wijn.

Naapuri kutsui meidät drinkille kiittääkseen meitä. Kysytyään juomamielityksistämme, kävi hän noutamassa kalliin pullon punaviiniä. Hän piti itse enemmän vodkasta, mutta teki tässä tapauksessa poikkeuksen. Aikomukseemme oli kilistellä laseja saunan jälkeen, kun lihaksemme olisivat hieman pehmenneet. Punaviini rentouttaisi vielä lisää. Naapuri, joka ei ollut viininjuoja, oli lukeutunut jostain, että viinin olisi hyvä saada hengittää, ja hän olikin avannut pullon jo terassilla. Sen jälkeen hän tuli kanssamme saunaan. Oli jo pimeää, kun palasimme istumaan terassille, ja näimme jo valmiiksi täytetyt lasit pöydällä. 'Täytin lasit jo valmiiksi', hän sanoi, osoittaen tyytyväisenä laseihin.

Hän otti lasin käteensä, ja sanoi: 'Malja uusille naapureille.' Kilisytimme laseja toisiaan vasten. Ääni oli vaimea, niin kuin lasi olisi ollut rikki. Katsoimme toisiimme

'Misschien kunnen we beter proosten met Wodka,' zei onze nieuwe buurman, 'smaakt ongetwijfeld beter.'

Willem Mulder
98willemulder@gmail.com

hämmästyneinä. Naapuri katsoi lasiinsa kiroten. Lasit olivat reunaan asti täynnä pikkuisia kärpäsiä. Pullossa niitä oli vieläkin enemmän. Hän oli henkilökohtaisesti hukuttanut kaikki lähialueen hedelmäkärpäset punaviiniin.

'Ehkä meidän pitäisi sittenkin nostaa vodkamalja,' sanoi uusi naapurimme, 'maistuu varmasti paremmalta.'

Willem Mulder
98willemulder@gmail.com

Käännös: Sanna-Mari Kuisma

Diane Webster-Colman, een Engelse emigrante in Finland

In 1952 is Diana Colman, 22 jaar oud, nadat ze was afgestudeerd in Engelse taal en letterkunde aan de St Hugh's Universiteit in Oxford, voor een jaar via de British Council uitgezonden naar Finland. Haar taak was om aan Finnen die daar belangstelling voor hadden, of die vanwege hun werk contacten moesten onderhouden met personen in het buitenland, Engels als vreemde taal te onderwijzen. Haar standplaats was Turku. De British Council is een organisatie die samenwerking tussen Groot-Brittannië en andere landen propageert op het gebied van onderwijs en cultuur.

Arnold Pieterse De Finse regering stimuleerde deze programma's toentertijd met verve. Het was maar kort na de Tweede Wereldoorlog en nog maar weinig Finnen spraken

Engels, terwijl deze taal steeds belangrijker werd.

Na het jaar in Turku heeft Diana, op aanraden van vrienden gesolliciteerd voor een functie als assistent-docent in de Engelse taal en letterkunde aan de Universiteit van Helsinki. Ze werd aangenomen, wat heel bijzonder was, omdat ze nog maar weinig ervaring had. Uiteindelijk, op een korte onderbreking na, is ze haar hele leven in Finland blijven wonen. Meer dan 40 jaar heeft ze voor de universiteit gewerkt, waarbij ze is opgeklommen tot senior-docent. Zij is ook gaan schrijven voor Finse nieuwsmedia, zoals radio, televisie, kranten en tijdschriften. In de beginperiode van de Finse televisie

had zij ook een rol als (amateur) actrice in een serie over een Finse au pair in Engeland. In deze serie (It happened to Anneli) werd 'eenvoudig' Engels gesproken en het doel was de Finse kijkers te stimuleren om Engels te leren. Ook speelde Diana in die periode mee in het toneelstuk 'Private Lives', dat werd opgevoerd door een amateurgroep uit de Brits-Finse Vereniging.

In 1964 is Diana getrouwd met een Engelse collega, Mike Webster, die ook als docent Engelse taal verbonden was aan de Universiteit van Helsinki. Ze kreeg met hem twee kinderen, een dochter en een zoon.

Wat Diana Webster voor mij heel interessant maakt, zij heeft kort geleden twee boeken gepubliceerd, in 2013 en in 2015, ze was dus al boven de tachtig, over haar ervaringen in Finland. Dit zijn respectievelijk 'Finland forever', over de periode 1952-1953 in Turku en 'Finland forevermore' over de periode 1953-1963 in Hel-

Diana tijdens haar eerste jaren in Finland. | Diana ensimmäisinä Suomen-vuosinaan.

sinki. Dit gaat voor een belangrijk deel over haar omgang met Finnen en hoe zij in het begin moeite heeft gehad om te

50

Diana Colman-Webster, englantilainen emigrantti Suomessa

Diana Colman, 22-vuotias englantilaisneito, oli vastikään päättänyt englannin kielen ja kirjallisuuden opintonsa Oxfordin yliopiston St. Hugh'sin Collegessa, kun British Council vuonna 1952 lähetti hänet vuodeksi Suomeen. Hänen tehtävänään oli opettaa englantia suomalaisille, jotka olivat kiinnostuneita kielestä tai työssään tekemisissä ulkomaalaisten kanssa. Dianan asemapaikkana oli Turku. British Councilin pyrkimyksenä on edistää Britannian ja muiden maiden välistä yhteistyötä opetuksen ja kulttuurin alalla.

Suomen hallitus tuki tätä toimintaa tuolloin voimakkaasti. Toisen maailmansodan päättymisestä oli kulunut vain vähän aikaa, ja harvat suomalaiset puhuivat englantia, jonka merkitys oli kuitenkin kasvamassa.

Turussa viettämänsä vuoden jälkeen Diana haki ystäviensä neuvosta englannin kielen ja kirjallisuuden opettajan tointa Helsingin yliopistossa. Hänet valittiin tehtävään, mikä oli hänen vähäisen kokemuksensa valossa aika yllättävää. Lopujen loppuksi hän jäi Suomeen pysyvästi ja asui vain lyhyen aikaa muualla. Hän työskenteli yliopistossa yli 40 vuotta ja eteni urallaan lehtoriksi. Hän alkoi myös kirjoittaa juttuja Suomen radioon, televisioon sekä sanoma- ja aikakauslehtiin. Suomen televisio toiminnan alkuaikoina hän näytteli (amatöörinä) myös sarjassa, joka kertoi suomalaisesta au pairista Englannissa. Sarjassa (It happened to Anneli) puhuttiin 'yksinkertaista' englantia ja tavoitteena

Het hoofdgebouw van de Universiteit van Helsinki aan de Senaatintori (Senaatsplein). | Helsingin yliopiston päärakennus Senaatintorilla.

51

Cartoon getekend door een Finse student van de hoofdrolspelers in het toneelstuk 'Private Lives', dat werd opgevoerd door leden van de Brits-Finse Vereniging (eerste van links: Diana). | Suomalaisen opiskelijan tekemä pilapiirros Finnish-British Societyn jäsenten esittämän Private Lives-näytelmän päähenkilöistä (Diana ensimmäisenä vasemmalla).

wennen aan een aantal Finse gewoontes en gebruiken.

Over wat ze zoal vertelt, herkende ik situaties die ik ook in Finland heb ervaren. Maar Finland is sindsdien wel veel veranderd. Ik kwam zelf voor het eerst in Fin-

oli innostaa suomalaisia katsojia opiskelemaan kieltä. Diana näytteli samaan aikaan myös Finnish-British Societyn amatööriyhtymän näytelmässä 'Private Lives'.

Vuonna 1964 Diana solmi avioliiton englantilaisen työtoverinsa Mike Websterin kanssa, joka toimi myös englannin opettajana Helsingin yliopistossa. He saivat kaksi lasta, tytön ja pojan.

Diana Webster kiinnostaa minua erityisesti siksi, että hän julkaisi äskettäin, vuosina 2013 ja 2015, siis yli 80-vuotiaana, kaksi kirjaa kokemuksistaan Suomessa. Kirja 'Finland forever' kertoo ajanjaksosta 1952-1953 Turussa ja 'Finland forever-more' vuosista 1953-1963 Helsingissä. Kirjat koskettelevat suureksi osaksi Dianan kanssakäymistä suomalaisten kanssa ja alkuvaikeuksia hänen totutelllessaan suomalaisiin tapoihin.

Tunnistin hänen kertomastaan tilanteita, joita olen itekin kokenut Suomessa.

land in 1962 en heb dus nog de nadagen meegemaakt van de periode waarover ze schrijft.

Voor dit artikel heb ik zes van haar anekdotes uit het Engels in het Nederlands vertaald, vijf uit haar eerste boek, toen ze dus nog maar net in Finland was, en één uit haar tweede boek. De vertaalde teksten zijn cursief gedrukt.

Vertaling uit 'Finland forever'

Slot op de wc-deur

Het heeft lang geduurd voordat Diana in 1952 begreep hoe je in Finland een wc-deur op slot kon doen. Ze geeft hierover het volgende hilarische relaas:

Ik vond de wc en kreeg daar te maken met iets vreemds, dat ik ook had opgemerkt in een flat in Helsinki. Niemand in Finland leek wc-deuren te hebben die op slot konden. Er waren geen sleutels, geen grendels, geen haakjes, niets zo ver als ik kon zien.

Suomi on kuitenkin muuttunut paljon niistä ajoista. Itse tulin Suomeen ensimmäisen kerran vuonna 1962, ja olen siis kokenut hänen kuvaamansa ajan loppuvuodet.

Olen kääntänyt tätä artikkelia varten kuusi anekdoottia, viisi hänen ensimmäisestä kirjastaan ajalta, jolloin hän oli vasta tullut Suomeen, ja yhden toisesta kirjasta. Käännökset on painettu kursiivilla.

Kirjasta 'Finland forever'

Vessan oven lukko

Kesti kauan, ennen kuin Diana vuonna 1952 käsitti, miten suomalaisen wc:n oli lukittu. Hän kertoo tästä humoristisesti:

Löysin vessan ja siellä törmäsin merkilliseen seikkaan, jonka olin huomannut myös eräässä toisessa asunnossa Helsingissä. Suomessa kellään ei näyttänyt olevan vessaa, jonka oven olisi saanut lukkoon. Oves-

Enmaal binnen probeerde ik mijn voeten tegen de deur te houden. Maakte het voor de Finnen echt niet uit wanneer je per ongeluk de deur opendeed en iemand op de wc zag zitten? Het leek heel vreemd en had voor mij iets onzedelijks. Ik vond dit zelfs ook bij de publieke toiletten en ging door met speculeren over het nogal openbare privé leven van de Finnen. Het duurde ongeveer drie weken voordat ik dit mysterie had opgelost en ik had ontdekt dat je de deur kon afsluiten door de deurnop omhoog te draaien. Maar tot die tijd had ik veel gestresste ogenblikken doorgemaakt, waarbij ik had geprobeerd het zo moeilijk mogelijk te maken om de deur open te duwen en mij er op had voorbereid om heel snel op te staan.

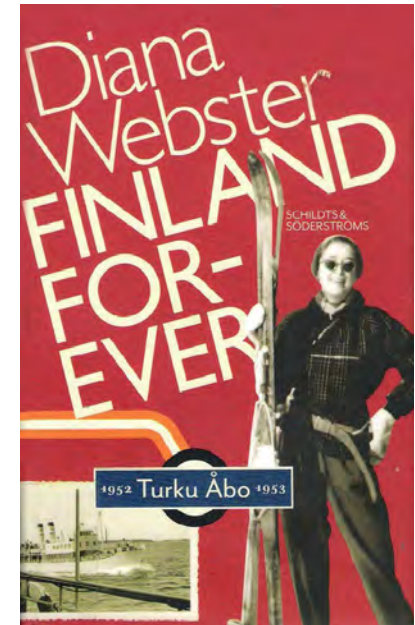
Thee drinken

Een van de eerste ervaringen van Diana in Finland was het drinken van thee bij de familie in Turku waar ze was ondergebracht.

sa ei ollut avaimia, ei salpoja, ei hakoja, ei nähdäkseni kerrassaan mitään. Sisällä yritin pitää jalkoja ovea vasten. Eikö suomalaisia todellakaan häirinyt yhtään, jos joku vahingossa avasi oven, kun toinen istui sisällä asioillaan? Se vaikutti todella oudolta ja minusta aika säädöttömältä. Törmäsin samaan jopa yleisissä käymälöissä ja kummastelin suomalaisten melko julkista yksityiselämää. Meni kolmisen viikkoa, ennen kuin tämä arvoitus ratkesi ja keksin, että oven sai lukittua kääntämällä kahvan ylös. Sitä ennen olin kuitenkin kokenut monia piinallisia hetkiä, kun oli yrittänyt tehdä oven avaamisen mahdollisimman vaikkeksi ja ollut koko ajan valmiina säntäämään pystyyn.

Teen juonti

Dianan ensimmäisiin kokemuksiin Suomessa kuului teen juominen turkulaisessa perheessä, jonka luona hän asui. Suoma-

Omslag van het boek 'Finland forever'. | Kirja 'Finland forever'.

Omslag van het boek 'Finland forever-more'. | Kirja 'Finland forever-more'.

Voor Finnen telt thee, in vergelijking met koffie, niet echt mee en speciaal voor iemand uit Engeland was dit een schokkende ervaring:

Bij het ontbijt koos ik voor thee in plaats van koffie. Ik schrok verschrikkelijk toen ik zag dat Helmi het zelfde eivormige zeefje gebruikte als de vorige avond, waar ze de theeblaadjes in deed en in een kopje met warm water dompelde dat niet eens kokend heet was. Mijn schrik werd nog veel groter toen ik zag dat zij de zelfde theeblaadjes gebruikte als de vorige avond. In het bleke, beschuittkleurige water dat het resultaat was, schonk ik, zoals ik gewend was, melk, en het resultaat was een onprettig, lauw brouwsel, waarbij ik ook nog de indruk moest geven dat ik het heel smakelijk vond. Als Engels meisje was ik opgegroeid met het bijna religieuze ritueel van het thee zetten: de voorverwarmde theepot, een lepeltje verse theeblaadjes, water er bij gieten dat

laiset eivät oikein noteeraa teetä kahvin rinnalla, ja Englannista tulleelle tämä oli järkyttävä kokemus:

Aamiaisella valitsin kahvin sijasta teetä. Kauhustin hirveästi, kun näin että Helmi käytti samaa munanmuotoista siivilää, jonka hän oli edellisenä iltana täyttänyt teellä ja pannut kuppiin, jonka vesi ei edes ollut kiehuvan kuumaa. Kauhustin vielä enemmän kun näin, että hän käytti myös edellisen illan teelehtiä. Kaadoin tuloxena olleeseen valjuun, keksinväriiseen veteen tapani mukaan maitoa saaden aikaan epämiellyttävän, haalean sotkun, ja minun piti vielä näytellä pitäväni sitä hyvin maukkaana. Englantilaisena tyttö-nä oli kasvanut melkein uskonnolliseen teenkeittorituaaliin: valmiiksi lämmitetty teekannu, lusikallinen tuoreita teelehtiä, vastakiehunutta vettä niiden päälle, kolmen minuutin odotus ja sen jälkeen tum-

net had gekookt, drie minuten wachten om de thee te laten trekken en vervolgens het inschenken van de donker gekleurde thee. De Finnen moeten de zelfde sociale schok voelen wanneer zij om koffie vragen in een Engels huisgezin en een lepel oploskoffiepoeder in hun kopje wordt gedaan. Ik wist niet of het opnieuw gebruiken van theeblaadjes te maken had met zuinigheid of dat het een gewoonte was, maar ik besloot direct om voortaan alleen nog maar koffie bij het ontbijt te drinken.

Hoewel ik in Nederland niet met een ritueel ben opgegroeid zoals door Diana wordt beschreven, heb ik me er soms ook over verbaasd dat de Finnen heel weinig gevoel hebben voor het zetten van thee. Daar komt nog eens bij, al is dat in Nederland ook het geval, dat tegenwoordig van alles en nog wat thee wordt genoemd, zoals vruchtenthee, anijsthee, rooibosthee, enz.

maksi hautuneen teen kaataminen kuppeihin. Suomalaisten täytyy kokea sama sosiaalinen sokki kun he englantilaisessa perheessä pyytävät kahvia ja saavat kuppiinsa lusikallisen murukahvia. En tiennyt, johtuiko teelehtien uudelleenkäyttö säästäväisyydestä vai oliko se tapa, mutta päätin välittömästi juoda jatkossa aamiaisella vain kahvia.

Vaikken itse ole Alankomaissa kasvanut senkaltaisen rituaalin kanssa kuin Diana, olen usein ihmetelleyt, miten välinpitämättömästi suomalaiset suhtautuvat teen valmistamiseen. Lisäksi nykyään teeksi kutsutaan, myös Hollannissa, vaikka mitä, kuten hedelmäteetä, anisteeä, rooibosteetä jne.

Sauna

Diana kertoo mukaansatempaavasti ensimmäisestä saunassa käynnistään, joka

De sauna

De eerste keer dat Diana naar een Finse sauna ging, wat voor een Engels meisje in die tijd heel schokkend was, heeft ze heel pakkend beschreven:

Na een tijdje zei Helmi dat de sauna klaar was. Dames eerst. Dat was voor mij een opluchting, omdat ik er niet helemaal zeker van was geweest dat de seksen gescheiden zouden zijn. Wij waren met ons vijven, vier vrouwen van min of meer middelbare leeftijd of ouder, en ik. Voor mij was iedereen boven de, zeg achtentwintig, van middelbare leeftijd en boven de vijftig was voor mij oud. Waarschijnlijk, wanneer ik er nu op terugkijk, waren Helmi's vriendinnen achter in de dertig.

We gingen naar beneden naar de sauna. Ik had mijn zwempak meegenomen omdat ik dacht en hoopte dat de vrouwen ook zwempakken aan zouden doen. Ik durfde het niet te vragen en kleedde mij heel lang-

oli tuon ajan englantilaiselle tytölle suuri järkytys.

Vähän päästä Helmi sanoi, että sauna oli valmis. Naiset ensin. Se oli helpotus, koska en ollut ollut aivan varma, pidettäisiinkö sukupuolet erillään. Meitä oli viisi: neljä lähinnä keski-ikäistä tai vanhempaa naista ja minä. Minulle jokainen suurin piirtein yli 28-vuotias oli keski-ikäinen ja kaikki yli 50-vuotiaat olivat vanhoja. Kun nyt ajattelen asiaa, Helmin ystävättäret olivat luultavasti vähän alle 40-vuotiaita.

Menimme alakertaan saunaan. Olin otanut uimapuvun mukaan, koska ajattelin ja toivoin, että muutkin laittaisivat uimapuvun päälle. En uskaltanut kysyä mitään, riisuuduin vain hyvin hitaasti ja seurasin syrjäsilmin, mitä toiset tekivät. He eivät laittaneet uimapukua päälle. Piilotin varovasti uimapukuni, otin pyyhkeeni ja ripustin sen huolettomasti mutta strategisesti käsivar-

zaam uit, terwijl ik vanuit mijn ooghoeken keek wat de anderen deden. Zij deden geen zwempak aan. Stiekem verstopte ik mijn badpak, pakte een handdoek en hing die nonchalant, maar wel strategisch, over mijn arm en volgde de anderen. Toen we de sauna binnengingen benam de hitte mij mijn adem. Helmi beduidde me dat ik op de laagste trede moest gaan zitten en daar was het zeker heet genoeg voor me. Ik kon me niet voorstellen hoe de anderen het uithielden op de hogere treden. Ik had mijn handdoek achter moeten laten en probeerde me zo veel mogelijk te verschuilen achter mijn armen. Voor iemand die in Engeland is opgevoed, was het gemak waarmee deze Finse vrouwen zich naakt in de sauna vertoonden voor mij alsof ik op een andere planeet terecht gekomen was.

Ik kan niet zeggen dat ik het prettig vond. De combinatie van een voor mij onvoorstelbare hitte, mijn verlegenheid, en de sociale druk om beleefd te zijn tegen vier on-

relleni ja seurasin muita. Kun astuin sisälle saunaan, kuumuus salpasi minulta hengen. Helmi osoitti alinta laudetta, ja siellä olikin aivan riittävän kuumaa minulle. En käsittänyt, miten muut kestivät istua ylempänä. Minun oli pitänyt jättää pyyhe pois ja yritin suojautua käsieni taakse. Englannissa kasvaneelle suomalaiset naiset, jotka kursailematta olivat alasti saunassa, olivat kuin toiselta planeetalta tulleita.

En voi sanoa nauttineeni tilanteesta. Käsittämätön kuumuus, ujouteni ja sosiaalinen paine olla kohtelias neljää vierasta alastonta naista kohtaan olivat niin vaikea yhdistelmä, että olin iloinen kun lopulta pääsin karkuun tilanteestas.

Suomen kielen oppiminen

Suomi on hyvin vaikea kieli oppia. Joskus ulkomaalaiset kuitenkin kuvittelevat omaavansa niin erinomaisen kielipään, että he hoitavat homman vuodessa tai

bekende naakte vrouwen, betekende dat ik blij was dat ik op een gegeven moment kon 'ontsnappen'.

Fins leren

Fins is een heel moeilijke taal om te leren. Maar soms zijn er buitenlanders die denken dat ze zo briljant zijn dat ze dat vakentje wel even kunnen wassen binnen een jaar of een nog kortere tijd. Ik ben dat soort personen regelmatig tegengekomen en hoorde er dan later nooit meer iets over. Diana dacht eerst ook dat zij snel Fins kon leren, maar kwam van een koude kermis thuis:

Ik had, via een beperkte kennis van taalwetenschappen, mij alleen bezig gehouden met talen die Romaanse of Germaanse wortels hadden. Wanneer je Engels als moedertaal hebt, moet je worstelen met het ongebruikelijke fenomeen dat ieder zelfstandig naamwoord of voorwerp, tot een bepaald

lyhyemmässäkin ajassa. Olen tavannut tällaisia ihmisiä säännöllisesti – enkä ole sitten myöhemmin kuullut heidän kieliopinnoistaan mitään. Dianakin kuvitteli ensin oppivansa suomen nopeasti, mutta kylmä totuus paljastui nopeasti:

Olin tutustunut kielitieteeseen vain rajallisesti ja opiskellut ainoastaan romaania ja germaania kieliä. Englantia äidinkielenään puhuvien on silloin perehdyttävä siihen epätavalliseen piirteeseen, että jokainen substantiivi kuuluu tiettyyn sukuun. Lisäksi tulevat vielä saksan verbien kummallisuudet ja latinan sijamuodot. Oletin, että tältä pohjalta oppisin suomea kyllä nopeasti. Mutta jos joku olisi kertonut minulle, että on olemassa elävä kieli, jossa ei ole täsmällisiä vastineita sanoille 'yes' ja 'no' tai jossa käytetään yhtä ja samaa sanaa, olipa kyseessä sitten 'he' tai 'she' tai 'it', eikä sub-

geslacht hoort. Daarbij komen dan ook nog de ingewikkelde mysteries rondom de Duitse werkwoorden en de naamvallen in het Latijn. Ik veronderstelde dat deze kennis voldoende voor mij was om snel Fins te leren. Maar wanneer iemand mij had verteld dat er een levende taal bestond waarin geen woorden bestonden die gelijkwaardig zijn aan 'ja' en 'nee', en waarin het zelfde woord wordt gebruikt voor 'hij', 'zij' en 'het', en geen 'de', 'het' of 'een' wordt gecombineerd met een zelfstandig naamwoord, had ik dat niet geloofd.

Dus omdat ik dacht dat ik goed was in talen, was ik er zeker van dat ik in zes maanden Fins zou leren. Ja, ik had gehoord dat het een moeilijke taal was, maar dacht dat dit voor mij niet opging. Ik kwam er snel achter dat ik mijzelf voor de gek had gehouden.

Ik pakte een eenvoudig Fins boek en begon op de eerste bladzijde woord voor woord te lezen. Of beter, ik probeerde dat

stantiiveihin yhdistetä minkäänlaista sanaa 'the' tai 'a' tai 'an', en olisi uskonut.

Koska siis kuvittelin olevani hyvä kielissä, olin varma että oppisin suomen puolella vuodessa. Niin, olin toki kuullut, että suomi on vaikea kieli, mutta se ei varmaan pätsisi minun tapauksessani. Minulle selviksi äkkiä, että olin kuvitellut itsestäni liikoja.

Otin helpon suomalaisen kirjan ja aloin lukea ensimmäistä sivua sana sanalta. Tai pikemminkin yritin lukea. Ensimmäisellä rivillä oli sana 'mäellä'. Otin suomalais-englantilaisen sanakirjan, etsin sieltä M-kirjaimen ja sitten kohdan MÄ, mutta en löytänyt mitään MÄE-alkuista. Surkea sanakirja! Jatkoin seuraavasta lauseesta, mutta törmäsin samaan ongelmaan. Monia sanoja ei ollut sanakirjassa ollenkaan. Kukaan ei ollut kertonut minulle konsonantivaihtelusta sanoja taivutettaessa.

Ja niinpä raadoin pitkään ja vasta vuosien kuluttua opin suomea jossain määrin.

te doen. In de eerste regel stond het woord 'mäellä'. Ik keek in het Fins-Engelse woordenboek en zocht naar de 'M' en vervolgens naar 'MÄ', maar ik kon nergens 'MÄE' vinden. Ellendig woordenboek! Ik ging verder met de volgende zin, maar daar had ik de zelfde problemen. Veel woorden stonden niet in het woordenboek. Niemand had mij verteld over veranderingen in medeklinkers bij de verbuiging van een woord, waardoor de spelling verandert.

En zo heb ik lang aangemodderd en er veel jaren over gedaan om tot op zekere hoogte Fins te leren.

Studentenpet op 1 mei

Op 1 mei, Vappu, is het de gewoonte om in Finland een witte studentenpet te dragen. Tenminste wanneer je zo een pet hebt, en die krijg je alleen wanneer je het eindexamen van de 'lukio' hebt gehaald, de middelbare school die te vergelijken is met het Nederlandse atheneum

Ylioppilaslakki ja vappu

Vappuna, toukokuun ensimmäisenä päivänä, Suomessa pidetään ylioppilaslakkiä. Tai ainakin ne pitävät, joilla se on, ja ylioppilaslakkin saa vain läpäistyään lukion lopussa pidettävän ylioppilastutkinnon. Hollantilaisen taustani vuoksi se on minusta aina päivä, jolloin Suomen kansan älymystö saa profiloitua julkisesti. He näyttävät silloin selvästi, näin näen asian, että he eivät kuulu niihin tyhmyreihin, jotka eivät ole suorittaneet tätä tutkintoa. Olen keskustellut tästä usein suomalaisten kanssa, ja aina minun kritiikini kuitataan ulkomaalaiselle tyypillisenä kuvitelmana. Siksi minusta olikin kiinnostavaa lukea, että Diana koki ensimmäisenä vappunaan ylioppilaslakit samalla tavalla.

Suomalainen tuttavani Turusta oli kutsunut minut kanssaan vapun viettoon Hel-

Finse studenten met witte pet op 1 mei. | Suomalaisia ylioppilaita vappuna.

of gymnasium. Het is voor mij, met mijn Nederlandse achtergrond nog steeds de dag waarop het intellectuele deel van de Finse bevolking zich in het openbaar mag profileren. Zij laten dan duidelijk zien, vind ik, dat zij niet horen bij de domoren die dit diploma niet hebben gekregen. Ik heb daar vaak over gesproken met Finnen en altijd werd en wordt mijn kritiek

sinkiin. Jossain vaiheessa juhlan aikana musiikki lakkasi ja joku piti puheen. Sen jälkeen kaikki kaivoivat esiin valkoisen lakin, heiluttivat niitä ja panivat ne yhtä aikaa päähänsä.

Minulla ei ollut lakkia.

Katsoin ympärilleni ja näin, että melkein kaikilla naisilla oli valkoinen lakki, he olivat kuin sieniä nurmikolla. Vain siellä täällä näkyi lakiton pää, niin kuin minulla.

"Mitä nuo lakit ovat?" kysyin kuiskaten seuralaiseltani.

"Ai etkö sinä tiedä?", hän ihmetteli. Sen saa kun on suorittanut ylioppilastutkinnon, oppikoulun loppututkinnon, joka oikeuttaa opiskeluun yliopistossa.

"Mitä sitten tapahtuu?"

"Lakkia voi käyttää kolme kuukautta, kesän loppuun asti. Sitten se pannaan talteen ja otetaan taas esiin seuraavana vappuna."

"Erikoista", sanoin, "mutta miten käy

weggewuifd als een typische opvatting van een buitenlander. Daarom vond ik het interessant te lezen dat Diana, toen zij voor de eerste keer een Vappu feest meemaakte, dit op een zelfde manier heeft ervaren.

Een Finse kennis uit Turku had mij uitgenodigd om samen met hem het 1 mei feest te vieren in Helsinki. Op een gegeven moment stopte tijdens het feest de muziek en hield iemand een speech. Vervolgens haalde iedereen plotseling een witte pet te voorschijn, wuifde er mee en zette die gelijk-tijdig op.

Ik had geen pet.

Ik keek om mij heen en zag dat alle mannen en bijna alle vrouwen een witte pet op hadden, het leken net paddenstoelen in een open veld. Alleen hier en daar was een 'pet-loos' hoofd te zien, zoals het mijne.

"Waar zijn deze petten voor?", fluisterde ik tegen mijn partner.

niille, jotka reuttavat tutkinossa tai eivät edes osallistu siihen?"

"He eivät saa käyttää ylioppilaslakkaa."

"Tarkoitatko, että ihminen, jolla ei ole lakkaa, on ikään kuin epäonnistunut tapaus?"

"No, voihan siihen olla muitakin syitä."

"Minusta se vaikuttaa hyvin kiusalliselta", sanoin.

Katsoin ympärilläni olevia paria lakitonta ihmistä. Mietin, miltä heistä mahtoi tuntua, ja tunsivatko he olonsa yhtä kiusaantuneiksi ja neuvottomiksi kuin minäkin. Halusin huutaa näille lakittomille: "Minä olen samanlainen kuin te". Mutta sitä en tietenkään ollut, koska olin suorittanut loppututkinnon. En vain voinut osoittaa sitä, koska olin suorittanut sen Suomen ulkopuolella.

"Oh, weet je dat niet?", zei hij. Je krijgt er een wanneer je het eindexamen hebt gedaan op de middelbare school, het examen dat je kwalificeert om aan de universiteit te mogen studeren.

"Wat gebeurt er dan?"

"Je kan de pet drie maanden dragen, tot aan het eind van de zomer. Daarna moet je hem weer opbergen en bewaren tot de volgende 1 mei".

"Wat bijzonder", zei ik, "maar wat gebeurt er wanneer je het examen niet haalt, of wanneer je geen examen doet?"

"Dan mag je geen studentenpet dragen".

"Bedoel je dat wanneer je geen pet hebt, je een mislukkeling bent?"

"Nou ja, er kunnen misschien andere redenen zijn".

"Op mij komt dat over als iets bijzonder onprettigs", zei ik.

Ik keek om mij heen naar de paar mensen zonder pet. Ik vroeg mij af hoe zij zich voelden, en of zij zich net zo voelden zoals

Kirjasta 'Finland forever-more' 'White Lady'-ravintolassa

Dianan kokemus Helsingin hienommista ravintoloista oli, että siellä vallitsi juhlava hiljaisuus. Naurua ei juuri kuulunut ja ihmiset puhuivat hyvin hiljaa. Eräänä iltana Diana halusi mennä amerikkalaisen työtoverinsa kanssa syömään White Ladyyn Mannerheimintielle. He tulivat paikalle nauraen ja vilkkaasti rupatellen, mitä ovella seisova portieeri ei hyvällä katsonut:

"Ette voi tulla sisälle", hän sanoi suomeksi.

"Tulemme syömään", amerikkalainen kollegani sanoi.

"Ei", portsari sanoi.

Katsoimme sisälle. Pöytiä oli vielä paljon vapaina.

"Miksemme voi tulla?"

"Te...", portsari sanoi ja vaikeni hetke-

ik, onhandig en verlegen. Ik wilde naar de mensen zonder pet roepen: "Ik ben net als jullie". Maar ik was dat natuurlijk niet, omdat ik wel een eindexamen had gehaald, al kon niemand dat aan me zien, omdat ik dat buiten Finland had gedaan.

Vertaling uit 'Finland forever-more' Bezoek aan restaurant 'White Lady'.

Een van de ervaringen van Diana met de betere restaurants in Helsinki was dat daar indertijd een soort serene stilte heerste. Er werd weinig gelachen en de mensen spraken heel zacht. Op een avond wilde Diana met een Amerikaanse collega gaan eten in restaurant 'White Lady' aan de Mannerheimintie. Zij kwamen daar lachend en drukpratend aan, wat door de portier die bij de ingang stond, niet werd geapprecieerd:

"Jullie mogen niet binnenkomen", zei hij in het Fins.

"Wij komen hier eten", zei mijn Amerikaanse collega.

"Nee", zei de portier.

We keken naar binnen. Er waren nog veel tafels vrij.

"Waarom mogen we niet naar binnen?"

"Jullie...", zei de portier, stopte even, omdat hij de Engelse woorden niet kon vinden en maakte een drinkgebaar.

"Dronken?", zei ik. "We zijn niet dronken".

De portier, die niet wist hoe hij met buitenlanders om moest gaan, riep de hoofdkelner. We konden vanaf de ingang zien dat hij aan hem vertelde over de dronken buitenlanders waaraan hij niet duidelijk kon maken dat ze niet naar binnen mochten.

De hoofdkelner sprak een beetje Engels. "Wat is het probleem?", vroeg hij.

"Hij zegt dat we dronken zijn", zei mijn partner. "We zijn niet dronken, alleen maar vrolijk".

Restaurant 'White Lady' aan de Mannerheimintie in Helsinki. | Ravintola White Lady Helsingin Mannerheimintiellä.

si, koskei löytänyt englannin sanoja. Sitten hän teki juomista osoittavan liikkeen.

"Juovuksissa?", kysyin. "Emme me ole juovuksissa."

Portsari, joka ei tiennyt miten menettellä ulkomaalaisten kanssa, kutsui hovimestarin. Näimme ovelta miten hän kertoi tälle humalaisista ulkomaalaisista, joille

60

Diana op hogere leeftijd. | Diana vanhempana.

“Hij is alleen maar een vrolijke Amerikaan”, zei ik.

“Ah! Amerikaan!” zei de hoofdkelner, alsof dat alles verklaarde. “Alstublieft, kom binnen”.

En we kregen de beste tafel. Maar van toen af aan hebben we er altijd voor gezorgd niet te lachen en hard te spreken wanneer we een Fins restaurant binnengingen.

Arnold Pieterse

hän ei pystynyt tekemään selväksi, että he eivät saaneet tulla ravintolaan.

Hovimestari puhui vähän englantia. “Mikä on hätänä?”, hän kysyi.

“Hän luulee, että olemme humalassa”, seuralaiseni sanoi. “Emme me ole humalassa, olemme vain iloisia.”

“Hän on vain iloinen amerikkalainen”, lisäsin.

“Ahaa! Amerikkalainen!”, sanoi hovimestari, ikään kuin se selittäisi kaiken. “Käykää sisään, olkaa hyvä.”

Ja me saimme parhaan pöydän. Sen jälkeen muistimme kyllä aina olla nauramatta ja puhumatta kovaa tullessamme suomalaisen ravintolaan.

Arnold Pieterse

Käännös: Leena Määttänen

Word lid! | Liity jäseneksi!

Naam | Nimi _____

Voorletters | Kutsumanimi _____

Man | Mies / Vrouw | Nainen *

*doorhalen wat niet van toepassing is | *poista toinen, jätä vain oikea vaihtoehto

Adres | Osoite _____

Postcode | Postinumero _____

Woonplaats | Asuinpaikka _____

E-mail _____

Telefoonnummer | Puhelinnumero _____

Datum | Päivämäärä _____

Aanmelding als lid 'Vereniging Nederland-Finland':
Uw aanmelding kunt u naar onderstaand postadres
sturen of per e-mail naar: info@vnf.nu.

Ilmoittautumisen Alankomaat-Suomi Yhdistyksen
jäseneksi voit lähettää postitse allaolevaan osoiteeseen
tai sähköpostitse osoitteeseen: info@vnf.nu

Secretariaat Vereniging Nederland-Finland

Berkenhove 6e

2295 RH Kwintshoeul

Voor vragen: info@vnf.nu

Zo spoedig mogelijk na ontvangst van uw aanmelding sturen wij u een bevestiging met een nummer van Aviisi, de brochure 'Finland in Nederland' en de contributierekening. Nadat wij u als lid hebben ingeschreven ontvangt u automatisch het eerst volgende nummer van ons verenigingsmagazine 'Aviisi'. De contributie bedraagt per jaar (1 januari tot en met 31 december) voor VNF-leden € 27,-. Contributie bedraagt voor bedrijfsleden € 79,- (incl. weblogo).

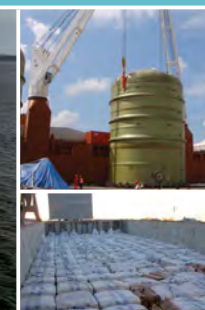
De statuten van de vereniging kunt u op onze website (www.vnf.nu) onder 'De Vereniging' vinden. Met uw aanmelding accepteert u onze statuten. Heeft u geen internet dan sturen wij graag op uw verzoek een exemplaar toe.

Mahdollisimman pian ilmoittautumisenne jälkeen lähetämme teille postissa vahvistuksen ja liitteenä kappaleen Aviisi-lehteämme, esitteen 'Suomi Alankomaissa' sekä jäsenmaksulaskun. Kun olet ilmoittautunut jäseneksemme, saat heti seuraavaksi ilmestyvän yhdistyksen jäsenlehden 'Aviisin' numeron. Jäsenmaksu on vuodeksi (1. tammikuuta - 31. joulukuuta). Jäsen sekä samassa taloudessa asuva partneri ja alle 18 vuotiaat lapset 27,- euroa ja yritysjäsen 79,- euroa (sisältää weblogon).

Nettisivultamme www.vnf.nu alaotsikosta «Yhdistys» löydät yhdistyksen säännöt. Ilmoittautuessasi jäseneksi samalla hyväksyt nämä säännöt. Huom. Säännöt ovat toistaiseksi vain hollanninkielellä (Statuten).

the spliethoff group

Radarweg 36
1042 AA Amsterdam
The Netherlands

P.O. Box 409
1000 AK Amsterdam
The Netherlands

Tel: +31 (0)20 4488 400
Fax: +31 (0)20 4488 500
E-mail: gogracht@spliethoff.com
Internet: www.spliethoff.com

Rokade Advies B.V.

Fiscalisten/Verolakimiehet
Juristen/Lakimiehet
Administrateurs/Kirjanpitäjät

Maaskade 159a
3071 NR Rotterdam

Phone: 010 – 265 19 90
Fax: 010 – 265 04 30

Website: www.rokade.org
Email: info@rokade.org

